

Vaikų ir paauglių gerovė migracijos krizės metu

Pamokų planai mokytojams ir pedagogams

Konkurso organizavimas ir redagavimas:

Mirosława Nowak-Dziemianowicz

Artur Fabiś

Robert Mentel

Barbara Tkocz

Turinys

IVADAS

1 SCENARIJUS

Aleksandra Mroncz-Włosik, Vokiečių kalba

Wir sind Nachbarn und halten zusammen / Mes esame kaimynai ir palaikome vienas kitą 4

2 SCENARIJUS

Danuta Cyrulik, Edukacinė pamoka

Karo migracijos krizės poveikis jaunų žmonių psichinei sveikatai 10

3 SCENARIJUS

Magdalena Rozwadowska, Anglų kalba, verslumo pagrindai ir kt.

Jaunimo psichologinės gerovės stiprinimas migracijos krizės sąlygomis 16

4 SCENARIJUS

Magdalena Ankiewicz – Kopicka, Edukacinė pamoka

Kartu krizės metu 19

5 SCENARIJUS

Magdalena Ankiewicz – Kopicka, Edukacinė pamoka

Kaip kovoti su stresu krizinėse situacijose? 30

6 SCENARIJUS

Sabina Kmak, Anglų kalba

Stiprybės paieška kartu – palaikančios bendruomenės kūrimas 33

7 SCENARIJUS

Rafalas Chrzanas, Švietimas saugumo klausimais

Būkime kartu naujoje realybėje – kaip padėti bendraamžiams migracijos krizės metu? 37

8 SCENARIJUS

Katarzyna Jaworska, Edukacinė pamoka, socialinės žinios, istorija

Empatijos ir sprendimų tiltų tiesimas pokyčių laikais 40

9 SCENARIJUS

Edyta Czerwienka, Edukacinė pamoka

„Kelyje. Migrantų vaikų iš krizės ištiktos šalies ir vaikų iš priimančiosios šalies integracija naudojant robotą „Photon“ 50

10 SCENARIJUS

Anita Janas, Dailės terapijos užsiėmimai


Kelias į save 54

IVADAS

Vaikų ir jaunimo gerovė ne tik svarbi, bet ir neatidėliotina užduotis kasdieniame krizėmis paženklintame švietimo įstaigų gyvenime. Ji iš esmės lemia visos mokyklos aplinkos darbo efektyvumą ir veiklos kokybę, o tai savo ruožtu veikia ir už mokyklos ribų esančių subjektų socialinį funkcionavimą. Mokytojams ir specialistams, dirbantiems mokyklose ir kitose švietimo įstaigose šiais neramiais ginkluotų konfliktų laikais itin sudėtinga padėti mokiniams jaustis laimingais, saugiais ir galinčiais tobulinti savo įgūdžius bei potencialą. Visgi būtina didinti mokytojų gebėjimus padėti kurti mokinių gerovę. Dėl poreikių įvairovės, ribotų išteklių, spaudimo siekti mokymosi rezultatų, socialinių ir technologinių pokyčių bei socialinės aplinkos (bendraamžių ir šeimos) keliamų iššūkių bei kylančių krizių mokykloms labai sunku sudaryti mokiniams sąlygas, skatinančias pasitenkinimą gyvenimu ir visapusišką fizinę, emocinę, ugdymo raidą. Todėl reikia mąstyti nestandartiškai ir imtis veiksmų, kuriais būtų atsižvelgiama į dabartinius besimokančiųjų poreikius ir specifinį grėsmių bei iššūkių pobūdį, kaip masinės karo sukeltos vaikų ir jaunimo migracijos atveju. Karo sukelta migracija greitai apsunkino vaikų ir jaunimo mokymosi procesą priimančių šalių švietimo įstaigose. Migracijos krizė, kurią patyrė daugelio Europos šalių mokyklos prasidėjus plataus masto karui Ukrainoje, parodė, kiek daug jaunų žmonių kenčia dėl karo ir kaip neigiamai tai veikia visą mokyklos, vietos ir šeimos aplinką. Migrantų vaikų ir jaunimo bei juos priimančių bendruomenių psichinės gerovės išlaikymas ir nepageidaujamų reiškinių prevencija visai mokyklos bendruomenei pateikė naujų, iki šiol nematyto masto švietimo iššūkių.

Psichikos sveikatos krizės metu svarbiausias, bet ir sunkiausias dalykas yra atkurti sutrikusią pusiausvyrą. Dažniausiai ji paremta saugumu, pasitikėjimu ir nuspėjamumu, kas su mumis vyksta ir kas nutiks. Tam būtina sąlyga yra savo situacijos, jos priežasčių, pokyčių ir galimų elgesio būdų supratimas.

Siekiant įveikti šiuos iššūkius, WSB akademija įgyvendino „Erasmus+“ finansuojamą projektą „JAUNIMO PSICHINĖS GEROVĖS IŠSAUGOJIMAS KARO MIGRACIJOS KRIZĖS METU (MentUwell)“, bendradarbiaudama su Lenkijos Pedagogų bendruomenės Dabrova Gornica skyriumi ir Dual privačia pradinė mokykla Mikolovo mieste surengė du konkursus pradinių ir progimnazijos visų klasių mokytojams. Konkurso tikslas – atrinkti įdomiausias ir labiausiai įtraukiančias pamokų ir užklasinės veiklos idėjas darbui su vaikais ir 13-18 metų jaunimui, kurias būtų galima įgyvendinti krizinėse situacijose, tokiose kaip karo sąlygota migracija arba jos sukeltų nepageidaujamų reiškinių prevencija. Konkurso dalyvių buvo paprašyta parengti pamokų planą su veiklų pasiūlymais siekiant palaikyti migrantų vaikų ir jaunuolių psichinę gerovę karo krizės šalyje ir emigracijoje. Konkurso komisija ypatingą dėmesį skyrė animacijos ir bendravimo formų patrauklumui, taip pat priimančiojoje šalyje gyvenančių vaikų ir jaunimo visuotinių vertybių, aktyvaus pilietiškumo ir iniciatyvumo skatinimui.



Šiame leidinyje pateikiama 10 konkurso komisijos atrinktų scenarijų, kurie gali būti naudingi mokytojams, siekiantiems palaikyti savo mokinių gerovę migracijos krizės atveju. Rinkinį sudaro pamokų planai (anglų kalbos, vokiečių kalbos, saugumo mokymas, verslumo pagrindai, istorija ir socialiniai mokslai). Pateikiami įvairūs mokinių veiklos suaktyvinimo metodai, tokie kaip minčių šturmas, atvejo analizė, edukaciniai žaidimai, drama, diskusijos, darbas poromis ir grupėje, kurie garantuoja mokinių įsitraukimą į pamoką. Ypač pažymėtina, kad į pamokas įtraukiamos šiuolaikinės technologijos – filmai, pristatymai, tokie įrankiai kaip menti.com, likimo ratas ir komandos kūrimas, padlet ir fotonų robotai. Papildoma šio rinkinio vertė yra išsami kiekvieno pamokos plano informacijos šaltiniai, leidžiantys išsamiai susipažinti su pamokos tema ir kontekstu. Įkvepiantys darbalapiai taip pat gali būti naudojami kaip pagalbinės priemonės mokytojams.

Kviečiame jus naudoti scenarijus, dalintis jais ir pritaikyti pagal savo poreikius, siekiant padėti iš karo vietų atvykstantiems vaikams ir jaunimui bei juos priimančioms organizacijoms.

Redaktoriai

1 SCENARIJUS

Aleksandra Mroncz-Włosik

Vokiečių kalba

Wir sind Nachbarn und halten zusammen / Mes esame kaimynai ir palaikome vienas kitą

1. Pamokos tikslinė grupė: 15 metų

2. Pamokos tikslai

2.1. Bendras pamokos tikslas

- Vokiečių kalbos kalbinės ir komunikacinės kompetencijos ugdymas diskutuojant apie kaimyninės šalies solidarumą ir paramą karo metu.

2.2. Uždaviniai

- Su pamokos tema susijusio žodyno praturtinimas. Pavyzdžiui, der Krieg, die Flüchtlinge, internationale Solidarität, die Unterstützung, humanitäre Hilfe.
- Gebėjimo klausytis suprantant užsienio kalbą ugdymas.
- Pratimai bendraujant vokiečių kalba.
- Visų mokinių aktyvinimas ir integravimas per komandinį darbą.
- Solidarumo ir empatijos svarbos supratimas karo ir migracijos akivaizdoje.

3. Darbo metodai

- Darbas poromis
- Minčių šturmas
- Darbas grupėse
- Grupės diskusija

4. Mokymo priemonės

- Žodynėlis, susijęs su karu ir humanitarine pagalba
- Europos žemėlapis vokiečių kalba
- Interaktyvioji lenta
- Geltonos, mėlynos kortelės ir popieriaus lapai, žymekliai, pieštukai
- Kortos su grupės Ich Troje” dainos „Keine Grenzen” („Be ribų”) žodžiais

5. Pamokos eiga

5.1. Įvadas (10 minučių)

- Sveikinimas ir įvadas į temą:

Mokytojas pasisveikina su mokiniais, supažindina su pamokos tema ir pabrėžia jo svarbą dabartinėje geopolitinėje situacijoje ir išdalina korteles su reikiamu žodynu.

- Darbas su žemėlapiu ir žodynėliu:

Mokytojas parodo Europos žemėlapi vokiečių kalba ir nurodo į Ukrainą. Mokiniai vokiečių kalba turi įvardinti Ukrainos geografinę padėtį Lenkijos ir kitų Europos šalių kontekste ir atsakyti į klausimą: Was bedeutet es, ein guter Nachbar zu sein? (Ką reiškia būti geru kaimynu?)

5.2. Pagrindinė dalis (20 minučių)

- Darbas su multimedijos medžiaga:

Mokytojas rodo pristatymą apie Ukrainą vokiečių kalba. Mokiniai gauna geltonas ir mėlynas korteles. Poromis jie rašo teigiamas asociacijas ir informaciją vokiečių kalba apie Ukrainą. Korteles magnetais prikljuoja prie lentos.

- Minčių šturmas

Mokytojas parodo keletą nuotraukų iš Ukrainos, rodančių Rusijos sunaikinimo mastą. Mokiniai kartu su mokytoju išvardija Lenkijos ir užsienio pagalbos organizacijas, tokias kaip Lenkijos tarptautinės pagalbos centras, Lenkijos humanitarinė veikla, Raudonasis Kryžius, Caritas ir UNICEF.

Mokiniai grupėse svarsto, kaip gali išreikšti paramą Ukrainai. Tai gali būti nuo simbolių veiksmų (pvz., renginių, paramos organizavimas) iki praktiškesnių (pvz., pagalba pabėgėliams, lėšų rinkimas). Kiekviena grupė pristato savo idėjas klasei.

- Kūrybinė solidarumo raiška:

Mokiniai kuria plakatus, išreiškiančius solidarumą su Ukraina. Gali naudoti nacionalinius simbolius, piešinius, šūkius ir asociacijas iš anksčiau lentoje padėtų kortelių.

Vėliau mokiniai mokykloje demonstruos plakatus, išreiškiančius paramą Ukrainai.

5.3. Pabaiga (10 minučių)

- Santrauka

Mokytojas užduoda klausimą: Welche Verantwortung haben wir gegenüber unseren Nachbarn? (Kokią atsakomybę turime savo kaimynams?) Mokiniai turėtų atkreipti dėmesį į anksčiau aptartą paramą ir įvairias pagalbos rūšis.

- Diskusija:

Mokytojas pristato grupės „Ich Troje“ dainą „Keine Grenzen“ („Nėra sienų“), paaiškina dainos priedainį ir užduoda klausimą: Ist die Welt ohne Kriege und Grenzen möglich? (Ar įmanomas pasaulis be karų ir sienų?). Mokiniai naudoja konstrukciją: Meiner Meinung nach ... (Mano nuomone...).

- Pamokos pabaiga
- Mokiniai kartu dainuoja dainą vokiškai.

6. Literatūra

- Pranešimas apie Ukrainą:
<https://kinder.wdr.de/tv/neuneinhalb/av/video-neuneinhalb-kompakt--die-ukraine-100.html>
- Straipsnis apie pagalbos organizacijas:
<https://magazynterazpolska.pl/pl/a/jak-pomagac-ukrainie-lista-podmiotow-organizujacych-pomoc-i-wsparcie>
- Straipsnis apie mokinius, turinčius migracijos patirties
https://biblioteka.ceo.org.pl/jak-uczyc-w-klasie-w-ktorej-sa-uczniowie-z-doswiadczeniem-migracji/?utm_campaign=MEN&utm_medium=email&utm_source=mailing
- Nuotraukos iš Ukrainos, kuriose matyti Rusijos sunaikinimo mastas:
<https://tvn24.pl/premium/ukraina-zdjecia-przed-i-po-ktore-pokazuja-skale-rosyjskiej-destrukcji-st5622986>
- „Ich Troje“ grupės daina „Keine Grenzen“ („No Borders“):
https://www.youtube.com/watch?v=kT_kWEDR4LI

7. Papildoma informacija


- Žodynėlis su žodžiais, susijusiais su karu Ukrainoje ir humanitarine pagalba.
- „Ich Troje“ grupės „Keine Grenzen“ dainos žodžiai.



PRIEDAS

Wortschatz zum Thema Krieg in der Ukraine:

- Rinkimas – die Spendenaktion
- Įsipareigoti – sich engagieren für
- Ataka – Angreifen
- Prieglobstis – das Asyl
- Bijoti – Angst haben vor
- Barbariškas – barbarisch
- Bomba – die Bombe (-n)
- Pastatas – das Gebäude (-)
- Apsaugoti – Schützen
- Raudonasis Kryžius – das Rote Kreuz
- Tankas – der Panzer
- Savanoriškas – Freiwillig
- Paveikta teritorija – das betroffene Gebiet
- Empatiškas – einfühlsam
- Grėsmė, pavojus – Drohen
- Integracija – die Integration
- Humanitarinė katastrofa – humanitarinė
- Krizė – die Krise
- Kalbos kursai užsieniečiams – der Sprachkurs für Ausländer
- Nerimauti – sich Sorgen machen um
- Staigus – plötzlich
- Puolėjas – der Angreifer
- Pavojingas gyvybei, mirtinas – Lebensgefährlich
- Sunaikinti – zerstören
- Civilinė gynyba – der Zivilschutz
- Atsakomybė – mirti
- Auka – das Opfer
- Pasiūlyti pagalbą – Hilfe anbieten
- Atostogos – Verlassen
- Pagalbos organizavimas – die Hilfsorganisation

- 
- Organizuoti – organisieren
 - Humanitarinė pagalba – humanitäre Hilfe
 - Krizių pagalba – mirti
 - Medicininė pagalba – medizinische Hilfe
 - Tarptautinė pagalba – Internationale
 - Psichologinė pagalba – psychologische Hilfe
 - Humanitarinės teisės – humanitäre Rechte
 - Imtis veiksmų – Maßnahmen ergreifen
 - Kirsti sieną – die Grenze überqueren
 - Priimti – aufnehmen
 - Išgelbėti gyvybę – Leben retten
 - Platinti maistą – Essen
 - Kraujo praliejimas – das Blutvergießen
 - Solidarumas – die Solidarität
 - Suverenitetas – die Souveränität
 - Išgyvenimo galimybės – die Überlebenschancen
 - Ieškoti prieglobsčio – Schutz suchen
 - Drabužiai – die Kleidung
 - Bėgti – Fliehen
 - Pabėgėliai – die Flüchtlinge
 - Teikti pagalbą – Hilfe leisten
 - Naujienos – die Nachricht
 - Karas – der Krieg
 - Armija – die Armee
 - Savanoris – der Volontär
 - Savanorė – die Volontärin
 - Support – die Unterstützung
 - Suteikti nakvynę – Unterkunft bieten
 - Rinkti aukas – Spenden
 - Karys – der Soldat
 - Karė – die Soldatinas
 - Maistas – die Lebensmittel



Keine Grenzen Ich Troje

Ich wär so gerne mal ein Astronaut
Der von dort oben auf die Erde runterschaut
Denn alle, die dort oben einmal war'n
Sie alle sagen, es ist wunderbar

Frieden ist dort, Seligkeit und Glück
Alles das, was es hier kaum noch gibt
Man sieht so, wie ein unschuldiges Kind
Wie klein wir Menschen auf dieser Erde sind.

Keine Grenzen – keine Fahnen
Von dort oben ist die Welt einfach nur schön
Keine Länder – keine Völker
Keine Kriege kann man von dort oben seh'n

Jeder von uns müsste mal dort hin
Um zu seh'n, der ganze Kampf hat keinen Sinn
Vielleicht nimmt uns das unser'n dummen Größenwahn
Und statt nur zu labern fangen wir zu lieben an

Keine Grenzen – keine Fahnen
Von dort oben ist die Welt einfach nur schön
Keine Länder – keine Völker
Keine Kriege kann man von dort oben seh'n

2 SCENARIJUS

Danuta Cyrulik
Edukacinė pamoka

Karo migracijos krizės poveikis jaunų žmonių psichinei sveikatai

1. Pamokos tikslinė grupė: 16 metų paaugliai

2. Pamokos tikslai

2.1. Tikslas

- Gilinti mokinių supratimą apie migrantų jaunimo psichinės gerovės svarbą karo migracijos krizės metu ir ugdyti įgūdžius, kaip padėti nukentėjusiems bendraamžiams.

2.2. Uždaviniai

- Suprasti karo migracijos krizės poveikį jaunų žmonių psichinei sveikatai.
- Išmokti pagrindinius terminus, tokius kaip potrauminio streso sutrikimas, somatiniai sutrikimai, adaptacijos problemos
- Atpažinti savo ir bendraamžių psichikos problemų simptomus.
- Sužinoti, kaip padėti išlaikyti bendraamžių, patyrusių migraciją dėl karo, psichinę gerovę.
- Sužinoti apie organizacijas ir institucijas, į kurias gali kreiptis pagalbos.

3. Darbo metodai

- Minčių šturmas, atliekamas naudojant menti.com programinę įrangą
- Darbas poromis
- Darbas grupėse
- Diskusija
- Atvejo analizė
- Refleksijos kortelės

4. Mokymo priemonių, kurios bus naudojamos pamokai vesti, sąrašas

- „YouTube“ vaizdo įrašas
- Darbalapiai su citatomis iš UNICEF ataskaitos
- Pristatymas, parengtas „Canva“

5. Pamokos eiga

5.1. Įvadas

- Mokinių pasveikinimas ir temos pristatymas:

Mokytojas pasisveikina su mokiniais, supažindina juos su pamokos tema ir paaiškina, kodėl pamokos tema svarbi šiuolaikinių įvykių kontekste. Atkreipia dėmesį į tai, kaip karai ir migracija gali paveikti vaikų ir jaunimo psichiką. (2 minutės)

- Vaizdo įrašo peržiūra:

Mokytojas pristato mokiniams trumpą vaizdo įrašą, rodantį Ukrainos mokyklų ir būstų būklę karo krizės metu. Vaizdo įrašas skirtas pagilinti mokinių supratimą apie realybę, su kuria susiduria jauni, dėl karo emigruoti priversti žmonės. (2 minutės)

- Darbas poromis

Peržiūrėję vaizdo įrašą mokiniai dirba poromis arba mažomis grupelėmis, aptaria savo mintis ir atsako į pateiktus klausimus: Kokias emocijas jūmyse sukėlė vaizdo įrašas? (Klausimo tikslas – paskatinti mokinius išreikšti savo jausmus ir apmąstyti tai, ką matė.) Kodėl jaunimas Ukrainoje dažnai neturi kito pasirinkimo, kaip tik palikti savo šalį? (Mokiniai turi suprasti, kad priverstinė migracija yra ne pasirinkimas, o būtinybė dėl sunkių gyvenimo sąlygų kariaujančioje šalyje). Su kokiais iššūkiais gali susidurti jaunimas, palikęs savo šalį dėl karo? (Mokytojas gali nurodyti adaptacijos naujoje šalyje problemas, kalbos barjerą, nestabilumą ar traumą). Kaip migracija paveikė šių jaunuolių švietimą? (Klausimas skirtas apmąstyti švietimo sutrikimus, švietimo sistemų skirtumus ir tęstinio mokymo sunkumus užsienio šalyje). (6 minutės)

5.2. Pagrindinė dalis

- Minčių šturmas

Mokytojas prašo mokinių pasiimti savo mobiliuosius telefonus ir dalyvauti minčių šturme. Mokiniai telefonu prisijungia prie menti.com ir įveda pristatyme rodomą kodą. Tada mokinių užduotis yra atsakyti į klausimą: Kokios gali būti saugumą ir tėvynę praradusio jaunuolio pasekmės psichinei sveikatai? Mokiniai užrašo 3 dalykus, kaip karas ir priverstinė migracija veikia jaunuolių psichinę sveikatą. Po 3 minučių mokytojas su mokiniais aptaria įvestus įrašus ir, jei reikia, papildo mokinių teiginius tokiais klausimais kaip po-trauminio streso sutrikimas, nerimas, depresija, adaptacijos problemos, miego sutrikimai, koncentracijos ir mokymosi sunkumai, somatiniai sutrikimai. Mokytojo užduotis yra paaiškinti kiekvieną problemą ir ateikti pavyzdžių, kad mokiniai suprastų kiekvieno termino reikšmę. (5 minutės)

- Darbas grupėje – atvejo analizė:

Mokiniai suskirstomi į 4-5 grupes. Kiekvienai grupei pateikiamas darbalapis su trumpa jaunuolio, patyrusio migraciją dėl karo citata (jos nukopijuotos iš UNICEF ataskaitos). Grupių užduotis – nustatyti psichines problemas, su kuriomis gali susidurti aprašytas asmuo, remdamasis ankstesniu patirtimi.

Po 5 minučių grupės pateikia savo atsakymus (6 minutės)

- Diskusija – Kaip palaikyti bendraamžius?

Po grupių pristatymų mokytojas moderuoja diskusiją apie tai, kaip padėti bendraamžiams, patyrusiems karo ir migracijos traumas. Mokiniai gali pasidalinti savo išvalgomis, o mokytojas, jei reikia, nukreipia mokinius užduodamas papildomus klausimus:

Kokios veiklos galėtų padėti bendraamžiams jaustis labiau priimtiems ir laukiamiems naujoje mokykloje? (pvz., integracijos susitikimo organizavimas, užklausinė veikla – sportiniai žaidimai, seminarai)

Kuo galime padėti patyrusiems traumas?

Kaip jie galėtų jaustis saugesni? (pvz., sukurti nesmerkiančią atmosferą, vengti sudėtingų temų, siūlyti paramą)

Kaip galime palaikyti bendraamžius, kurie dar negerai kalba mūsų gimtąja kalba? (pvz., pagalba mokantis kalbos)

Kaip galime parodyti bendraamžiams, kad jų patirtys mums svarbios ir mes jų klausomės? (pvz., klausytis nepertraukiant, rodyti empatiją) (10 minučių)

5.3. Pabaiga

- Refleksijos kortelės

Mokiniais duodamos kortelės, ant kurių jie užrašo tris dalykus, kuriuos prisiminė iš pamokos, ir vieną klausimą, kurį vis dar turi. Kortelės gali būti anoniminės, leidžiančios gauti sąžiningus atsakymus ir suteikiančios mokytojui išvalgų vertinant temos supratimą. Mokiniai turi 4 minutes užpildyti korteles.

Po skirto laiko kortelės surenkamos. Mokytojas skaito mokinių pamąstymus ir atsako į klausimus. (12 minučių)

- Pabaiga

Mokytojas dėkoja mokiniams už dalyvavimą pamokoje, apibendrina pagrindinius iškelto klausimo, pabrėždamas jaunimo vaidmenį kuriant palankią aplinką bendraamžiams, patyrusiems karą. Jis taip pat atkreipia dėmesį į galimybę, jei reikia, kreiptis pagalbos į specialistus ir organizacijas. (2 minutės)

6. Literatūra

- UNICEF ataskaita:

<https://www.unicef.org/eca/media/32336/file/Raport%20%E2%80%9EBez%20w%-C4%85tpienia%20jest%20tu%20fajnie;%20ale%20prawdziwy%20dom,%20to%20w%-C5%82asny%20do m... %E2%80%9D.pdf>

- Vaizdo įrašas, kurį mokytojas leidžia nuo 1:47 iki 2:26

<https://www.youtube.com/watch?v=Y1Bm9gVnbXA>

- Žinių šaltinis

<https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/5ceacfcc-1403-457d-86c5-d1055a-6d85e0/content>



7. Papildoma informacija

- Pristatymas padarytas „Canva“
- Darbalapiai su citatomis
- Refleksijos kortelės

2 SCENARIJAUS PRIEDAI

Citatų iš UNICEF ataskaitos sąrašas:

„Ukrainoje nieko nebeturiu [...] Mano gimnazija sudeginta iki žemės. Neseniai ir gamta buvo sunaikinta [susprogdinus Kachovkos užtvanką]. Turėjau vieną draugą. Kažkaip nutrūko mūsų kontaktas. Buvome trys draugai: vienas iš [miesto pavadinimas], du iš [miesto pavadinimas]. Vienas nušautas, kitas dingo. Ir [to] iš [miesto pavadinimas] – bomba skrido tiesiai į jo butą”

(V, 15 m. berniukas iš Ukrainos).

W: „Čia malonu, be abejo.... Tačiau tikrieji namai yra mūsų namai. Namai yra ten, kur gyveni, ir jų pasiilgsti, nors čia tikrai gera.”

E: „Ne ta pati atmosfera...”

W: „Jūs čia gyvenate ilgai ir viskas jums pažįstama. Atsimeni, kad sėdėjai po tuo medžiu, tame parke, ten žaidei ir važinėjai dviračiu, ten nukritai. Čia turi pažįstamų, draugų.”

(W, 15 m. mergaitė, E, 16 m. mergaitė; abi iš Ukrainos)

„Tu esi užsienyje, saugioje vietoje, o tėvas nesaugioje zonoje ir nežinai, kas jam gali nutikti bet kuriuo metu, ar jis grįš namo. Su juo nėra jokio kontakto”

(15 m. mergaitė iš Ukrainos)

„Kai persikėliau čia, buvau labai vieniša, nes atvykau viena.

Pirmuosius šešis mėnesius mano mama vis dar buvo Ukrainoje, tėvas taip pat. Gyvenau su seserimi. Buvo labai sunku, nes ji dažnai dirbo, o aš jaučiausi labai vieniša, nes neturėjau draugų. Mano draugai iš Ukrainos nustojo su manimi kalbėtis, nes aš jiems nesakiau, kad išvykstu. Jie tuo metu ant manęs labai pyko. Man tai buvo labai sunkus metas.”

(13 m. mergaitė iš Ukrainos)

S: „Geriausias dalykas, ką gali veikti Lenkijoje yra miegoti. Visą laiką miegu.”

A: „Ir valgyti”.

S: „Aš visada galvoju, [kad] ateityje grįšiu namo, 100%. [Galiausiai] grįšiu vasarą, tai kodėl tu-rėčiau čia ką nors daryti? Kodėl man reikia ką nors pradėti, kodėl man reikia mokytis lenkų kalbos, kodėl man apskritai reikia ją išmokti. Juk važiuosiu namo. Suprantu, kad galiu ne-grįžti. Ir gal liksiu čia. Ir miegosiu kelias dienas.”

(S, 16 m. mergaitė, A, 16 m. mergaitė, abi iš Ukrainos).



Refleksijos kortelė

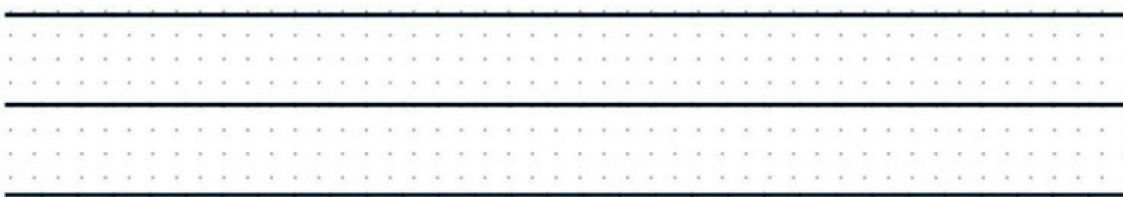
Trys dalykai, kuriuos reikia prisiminti iš pamokos:

1.

2.

3.

Jeigu turite klausimų, užsirašykite čia



3 SCENARIJUS

Magdalena Rozwadowska
Anglų kalba, verslumo pagrindai ir kt.

Jaunimo psichologinės gerovės stiprinimas migracijos krizės sąlygomis

1. Pamokos tikslinė grupė: 13-18 metų paaugliai

2. Pamokos tikslai

2.1. Tikslas

- Stiprinti migrantų krizės ištiktų paauglių psichologinę gerovę ir integruoti mokinius į mokyklų bendruomenes.

2.2. Uždaviniai

- Sužinoti apie mechanizmus, turinčius įtakos migrantų psichikai karo metu.
- Suprasti potrauminio streso sąvoką ir jo poveikį jaunuoliams.
- Gebėti atpažinti klasės draugų migrantų emocinius poreikius.
- Sužinoti ir išmokti pagrindinių streso valdymo metodų.
- Sukurti plakata, skatinantį empatiją ir paramą migrantų jaunimui.

3. Darbo metodai

- Minčių šturmas
- Darbas poromis
- Darbas grupėse
- Klasės diskusija
- Plakato kūrimas
- Mini paskaita

4. Mokymo priemonės

- Interaktyvioji lenta ir žymeklis
- A3 formato popierius, žymekliai
- Multimedijos pateiktis su iliustracijomis (pasirinktinai)
- Kortelės ir rašikliai studentams
- Kompiuteriai (neprivaloma, skirta daugialypės terpės pristatymams / plakatams skaitmenine forma kurti – vietoj popierinės plakato versijos)

5. Pamokos eiga

5.1. Įvadas

- Įvadas į temą (5 minutės)

Mokytojas pasisveikina su mokiniais ir supažindina su pamokos tema. Paaiškina, kad šiandien pamokoje daugiausia dėmesio bus skiriama migracijos temai karo krizės kontekste ir paramai, kurią galime suteikti iš karo paveiktų šalių atvykstantiems jaunuoliams.

- Įvadiniai klausimai:

Ką reiškia migruoti? Kokios yra migracijos priežastys? Kokios emocijos gali lydėti žmones, kurie dėl karo turi palikti savo šalį?

Mokiniai dirba poromis, aptardami aukščiau pateiktus klausimus.

5.2. Pagrindinė dalis

- Mini paskaita: Migracijos poveikis psichinei sveikatai (10 minučių)

Mokytojas paaiškina, kas yra karo migracija ir kokį poveikį ji gali turėti jaunuolių psichinei sveikatai. Atkreipia dėmesį į tokius klausimus kaip:

Traumos ir potrauminio streso sutrikimas (TPST)

Saugumo jausmo praradimas

Socialinė izoliacija

Aplinkos kaita ir integracijos sunkumai

- Darbas grupėse: Kaip galime padėti? (15 minučių)

Mokiniai skirstomi į 3-4 grupes. Kiekvienai grupei duodama užduotis:

1 grupė: Parengti veiksmų, kurių mokykla gali imtis, kad padėtų migrantų jaunuoliams jaustis saugiams ir integruotis į vietos bendruomenę, sąrašą.

2 grupė: Sudaryti sąrašą veiklų, kaip mokiniai gali padėti naujiems klasės draugams, pvz., rodydami empatiją, kviesdami juos žaisti ir pan.

3 grupė: Apmąstyti streso valdymo metodus, kurie padėtų bendraamžiams ir migrantų jaunuoliams.

4 grupė: Sukurti vietinę iniciatyvą dėl bendro renginio ir susitikimo (grupė turi pateikti idėjas), kuri skatintų migrantų ir vietos bendruomenės bendradarbiavimą bei dialogą.

- Klasės diskusija: idėjų pristatymas (10 minučių)

Kiekviena grupė pristato savo darbo rezultatus. Mokytojas moderuoja diskusiją, atkreipdamas dėmesį į bendrus dalykus ir idėjų įvairovę. Skatina mokinius rodyti empatiją karo migrantams.

- Kūrybinė užduotis: Plakatas, multimedijos pristatymas arba skaitmeninis plakatas (jei mokiniai turi kompiuterius), skirtas migrantų jaunimui (10 minučių)

Mokiniai poromis kuria plakatą tema „Pagalba jauniems migrantams“. Jis skirtas skatinti empatiją, supratimą ir palaikymą mokyklos bendruomenėje. Kiekviena pora pristato savo plakatą, o mokytojas atkreipia dėmesį į kūrybiškumą ir žinias.

5.3. Pabaiga

- Pamokos santrauka (5 minutės)

Mokytojas apibendrina pagrindines pamokos temas:

Psichologinės pagalbos svarba karo migracijos atveju

Streso valdymo metodai

Bendra atsakomybė už pagalbą kitiems.

- Mokytojas dėkoja mokiniams už aktyvų dalyvavimą ir pabrėžia, kad tokia veikla gali realiai pakeisti migrantų jaunuolių psichologinę gerovę. Lentoje užrašo informaciją apie svetaines, kuriose galima rasti informacijos apie psichologinę pagalbą jauniems migrantams.

6. Literatūra

- Švietimo ministerijos medžiaga apie pabėgėlių vaikų integraciją mokyklose.
- UNICEF Lenkija siūlo psichologinę pagalbą karo pabėgėliams vaikams ir paaugliams, UNICEF Lenkija – psichologinė pagalba
- „Invelo Centras“ specializuojasi psichologinės pagalbos srityje, teikia terapijos paslaugas paaugliams
- Fondas „We Give Children Strength“ siūlo psichologinę pagalbą vaikams, tarp jų ir programą jaunuoliams migrantams
- UNHCR Lenkija teikia psichosocialinę pagalbą pabėgėliams, tarp jų ir jaunimui

4 SCENARIJUS

Magdalena Ankiewicz – Kopicka
Edukacinė pamoka

Kartu krizės metu

1. Pamokos tikslinė grupė: 14-18 metų paaugliai

2. Pamokos tikslai

2.1. Tikslas

- Mokiniai gebės suprasti psichologinės pagalbos jauniems karo migrantams svarbą ir ugdyti įgūdžius bei požiūrį, kurie padės sukurti saugią ir palaikančią aplinką.

2.2. Uždaviniai

- Gebėti nustatyti ir suprasti migrantų jaunimo psichinius ir emocinius poreikius.
- Gebėti parengti pasiūlymus dėl veiklos, skirtos migrantų jaunimo psichologinei gerovės palaikymui.
- Ugdyti empatijos, solidarumo ir socialinės atsakomybės nuostatas.
- Gebėti imtis iniciatyvų, kuriuos padėti migrantų jaunimui integruotis į bendruomenę.
- Ugdyti kritinį mąstymą ir problemų sprendimo įgūdžius.
- Gebėti naudotis skaitmeninėmis priemonėmis bendradarbiaujant, kuriant mokomąją medžiagą ar socialines kampanijas.

3. Darbo metodai

- Mokomasis žaidimas
- Diskusija
- Minčių šturmas
- Mini kūrybinės dirbtuvės
- Praktiniai pratimai

4. Mokymo priemonės

- Kompiuteriai, mokykliniai planšetiniai kompiuteriai ar išmanieji telefonai, turintys prieigą prie interneto
- Interaktyvioji lenta, monitorius ar projektorius
- Mokomasis žaidimas www.classtools.net/z-a/202408_-38EmVg

- Minčių šturmas <https://answergarden.ch/4163379>
- Internetinis bendradarbiavimo įrankis „Padlet” – <https://padlet.com/dajawoj888/inicjatywy>.

5. Pamokos eiga

5.1. Įvadas (10 minučių)

Mokytojas pasisveikina ir norėdamas sukelti susidomėjimą, pradeda pamoką su mokymo žaidimu, paruoštu per <https://www.classtools.net/z-a/>. Jaunuoliai atspėja žodžius (frazes), susijusius su pamokos tema, kurie atskleidžiami raidė po raidės atvirkštine abėcėlės tvarka.

Mokytojas apibrėžia pagrindines sąvokas:


- Psichologinė savijauta
- Emocinė pagalba
- Migracija
- Empatija
- Solidarumas
- Integracija
- Karo krizė
- Aktyvus pilietiškumas
- Socialinės kompetencijos

Mokytojas/pedagogas nurodo pamokos temą: KARTU KRIZĖJE ir trumpai aptaria pamokos struktūrą.

5.2. Pagrindinė dalis (20 minučių)

Mokytojas inicijuoja diskusiją apie dabartinę karo sukeltą migracijos krizę, pažymėdamas, kad daugeliui žmonių, tarp jų ir jaunuoliams, teko palikti savo namus ir rasti prieglobstį kitose šalyse. Jis taip pat skatina juos susimąstyti ir nustatyti emocinius bei psichologinius poreikius, kurie lydi jaunuolius migrantus naujoje aplinkoje. Vedėjas (-iai) parašo klausimą <https://answergarden.ch/>, sugeneruoja nuorodą <https://answergarden.ch/4163379> arba QR kodą. Mokiniai pateikia atsakymus naudodami savo išmaniuosius telefonus ar mokyklinius planšetinius kompiuterius.

Apibendrinamas mokinių teiginius, kurie rodomi atnaujinus puslapį interaktyvioje lentoje ar projektoriuje, mokytojas atkreipia dėmesį į tokias emocijas kaip baimė, liūdesys, netektis, taip pat saugumo, priėmimo, emocinės pagalbos, kontakto su šeima, prisitaikymo prie naujos aplinkos poreikį, kartu pabrėždamas rūpinimosi psichine sveikata svarbą sudėtingose situacijose.



Kitame pamokos etape mokytojas suskirsto mokinius į 3-4 žmonių grupes. Kiekvienos grupės užduotis – parengti veiksmų strategiją, kuri padėtų jauniems migrantams integruotis juos priimančioje šalyje. Mokiniai užrašo savo idėjas ant mokytojo pateikties su galimybe redaguoti (<https://padlet.com/dajawoj888/inicjatywy>). Grupės pasirenka, kaip nori pristatyti savo išvadas – tai gali būti rašytinė forma, pristatymas, plakatas ar trumpas vaizdo įrašas. Labiau pažengę mokiniai kuria sudėtingesnę medžiagą, o jaunuoliai, kuriems reikia pagalbos – paprastesnę.

Mini dirbtuvės – mokiniai dirba su šiomis užduotimis:

- Kokių konkrečių veiksmų galėtume imtis kaip mokiniai, kad padėtume jauniems migrantams jaustis saugiems ir priimtiems?
- Kokias iniciatyvas galėtume organizuoti mokykloje ar bendruomenėje, skatindami solidarumą ir integraciją?
- Kokie metodai ir priemonės gali būti naudojami psichinei ir emocinei migrantų pagalbai?
- Kokios socialinės paramos formos gali būti organizuojamos mokykloje?

Pasirinktinai kiekvienai komandai gali būti priskirta skirtinga užduotis:

1 grupė: emocinė pagalba

Užduotis: Sukurti emocinės pagalbos programą migrantų jaunimui, kurią įgyvendintų mokyklos psichologas ar pedagogas. Įtraukti savaitinius grupinius susitikimus, individualias konsultacijas ir seminarus apie streso ir nerimo įveikimą.

2 grupė: kalbų mokymasis

Užduotis: Parengti veiksmų planą, kuris padėtų migrantų jaunimui išmokti priimančiosios šalies kalbą. Tai galėtų apimti papildomas kalbų pamokas, pokalbius su vietiniais, taip pat „Pokalbų kavinių“, kuriose jaunimas galėtų laisvai praktikuoti kalbą neformalioje aplinkoje, organizavimą.

3 grupė: Socialinė integracija

Užduotis: planuoti iniciatyvas, kurios palengvintų migrantų jaunimo integraciją į vietos mokyklų bendruomenę. Sudaryti integracijos renginių, tokių kaip bendros kelionės, meno, sporto ar kulinarijos projektai, kuriuose galėtų dalyvauti tiek vietiniai, tiek migrantų mokiniai, tvarkaraštį.

4 grupė: švietimo pagalba

Užduotis: Sukurti švietimo paramos programą, kuri padėtų migrantų jaunimui susipažinti su mokyklos darbu ir prisitaikyti prie naujos švietimo sistemos. Tai gali būti individualios pamokos su mokytoju (-ais), vietinių pagalba atliekant namų darbus ir prieiga prie papildomos mokomosios medžiagos migrantų jaunimo gimtąja kalba.

5 grupė: popamokinė veikla

Užduotis: Pasiūlyti užklausinės veiklos programą, kuri būtų patraukli migrantų jaunimui ir padėtų jiems plėtoti savo talentus ir interesus. Įtraukite meno, sporto, muzikos ar diskusijų klubus, kurie skatina integraciją ir kuria santykius su bendraamžiais.

6 grupė: psichinė pagalba per meną

Užduotis: Sukurti meno terapijos dirbtuvių migrantų jaunimui planą, kuris padėtų jiems išreikšti savo emocijas ir migracijos bei karo patirtį. Įtraukti įvairias meno formas, tokias kaip tapyba, piešimas, muzika, šokis ar teatras, kurios skatintų atvirumą ir kūrybiškumą.

7 grupė: Mentorstės programa

Užduotis: Sukurti mentorstės programą, kurioje vietiniai mokiniai atliktų migrantų jaunimo mentoriaus funkciją. Mokiniai turi sugalvoti, kaip tokia programa turėtų atrodyti, kokių veiklų turėtų imtis mentoriai ir kokią naudą iš jos galėtų gauti tiek mentoriai, tiek jaunuoliai migrantai.

8 grupė: Informacijos sklaidos kampanija

Užduotis: Mokykloje sukurti informacinę kampaniją, kuri didintų informuotumą apie migrantų jaunimo padėtį ir skatintų empatijos bei solidarumo nuostatas. Kampanija gali apimti plakatus, skrajutes, pristatymus, susitikimus su ekspertais ir diskusijas klasėje.

Kiekviena grupė, dirbdama su savo užduotimi, turėtų parengti išsamų veiksmų planą, kuriame būtų nurodyti tikslai, priemonės, reikalingi ištekliai ir efektyvumo vertinimo kriterijai.

Pasibaigus skirtam laikui, darbo grupių vadovai aptaria savo idėjas su klase.

5.3. Pabaiga (15 minučių)

Mokytojas apibendrina idėjas, pažymėdamas jų svarbą migrantų jaunimo psichinei gerovei ir paskatina mokinius įsitraukti į siūlomas iniciatyvas. Jaunuoliai veiklas sureitina guoja žvaigždutėmis ir pasirenka 2-3 veiklas, kurias būtų galima įgyvendinti artimiausiu metu (pvz., organizuoti komandos formavimo susitikimą, meno projektą, rengti tinkla-laides apie psichinę sveikatą, sukurti skaitmeninę palaikymo grupę, individualius pokal-bius, žaisti vaidmenimis, pristatyti dailės ar muzikos terapijos pavyzdžius, kurie gali pa-dėti skirtingų emocinių lygių jaunuoliams).

Pabaiga:

Atsipalaidavimo dirbtuvės ir palaikymo technikos:

- Įvadas į atsipalaidavimo metodus: Mokytojas pristato ir pademonstruoja paprastus atsi-palaidavimo metodus, kurie gali padėti migrantų jaunimui susidoroti su stresu ir nerimu (pvz., gilus kvėpavimas, vizualizacija, fiziniai pratimai).
- Praktinės užduotys: Vadovaujami mokytojo mokiniai atlieka trumpą atsipalaidavimo se-ansą, kurį galima įrašyti ir pateikti skaitmenine forma, kad migrantų jaunuoliai galėtų naudotis bet kuriuo metu.

Mokytojas dėkoja jaunimui už įsitraukimą ir pabrėžia, kad bendra veikla gali padėti jau-niems migrantams pasijusti bendruomenės dalimi.



6. Literatūra

<https://epedagogika.pl/zarzadzanie-klasa/relaksacja-dla-dzieci-i-mlodziezy.-cwiczenia-na-wprowadzenie-ciala-i-umyslu-w-stan-odprezenia-3960.html> [žiūrėta rugpjūčio 31, 24 d.];

<https://unicef.pl/wspolpraca/wspolpraca-z-placowkami-edukacyjnymi/materialy-edukacyjne/o-zdrowiu-psychicznym-dzieci-i-mlodziezy> [žiūrėta rugpjūčio 31, 24 d.];

<https://www.savethechildren.net/> [žiūrėta rugpjūčio 31, 24 d.];

<https://www.mindfulnessforteens.com/> [žiūrėta 24.08.31].

7. Papildoma informacija

1 priedas – mokomasis žaidimas

2 priedas – minčių šturmas

3 priedas – padlet.

4 SCENARIJAUS PRIEDAI

1 priedas

Trumpa pamoka mokytojui (-ams): Kaip sukurti linksmą „Z-A viktoriną” <https://www.classtools.net/>

Kas yra „Z-A viktorina”

„Z-A Viktorina” yra interaktyvus edukacinis žaidimas, kurį galima rasti Classtools.net, kuris apima žodžių ar frazių, rodomų raidėmis po raidės, atspėjimą atvirkštine abėcėlės tvarka.

1 veiksmas: įveskite svetainę

1. Atidarykite žiniatinklio naršyklę.
2. Eikite į Classtools.net.

Žingsnis 2: Pasirinkite įrankį «Z-A Viktorina».

1. Classtools.net pagrindiniame puslapyje suraskite ir spustelėkite parinktį „Z-A Viktorina”. Jei iš karto nematote įrankio, naudokitės paieškos puslapyje funkcija arba slinkite žemyn, kad tarp galimų parinkčių rastumėte „Z-A viktorina”.

Žingsnis 3: Sukurkite linksmą „Z-A viktoriną”.

1. Įveskite viktorinos pavadinimą: lauke „Viktorinos pavadinimas” įveskite žaidimo pavadinimą, pvz., „Pagrindinės pamokos sąvokos”.
2. Pridėti frazių arba žodžių: lauke „Žodžiai / frazės, kurias reikia atspėti” įveskite žodžius arba frazes, kurias mokiniai turėtų atspėti. Įveskite kiekvieną žodį ar frazę atskiroje eilutėje.
3. Žodžių pavyzdžiai: „Empatija“, „Solidarumas“, „Psichinė gerovė“, „Karo krizė”.
4. Laiko nustatymai: Galite nustatyti, kiek laiko raidės bus rodomos ekrane, spustelėdami parinktį „Laikas raidei” ir pasirinkdami pageidaujamą laiką (numatyta 1 sekundė vienai raidei).

4 veiksmas: išsaugokite ir pasidalykite

1. Išsaugokite, spustelėkite mygtuką „sukurti viktoriną”, kad sukurtumėte „Z-A viktoriną”.
2. Pasidalinkite nuoroda: sukūrę viktoriną, gausite jos unikalią nuorodą, kuria pasidalinkite su mokiniais.

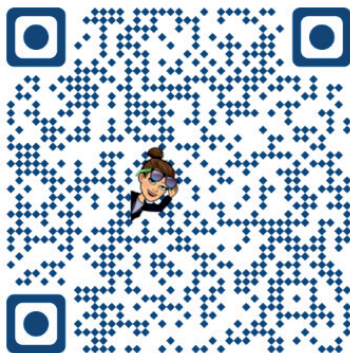
Sukurkite QR kodą: mokiniai galės įeiti į viktorinos klausimus nuskenudami ir neįvesdami nuorodos.

5 žingsnis: žaiskite pamokoje

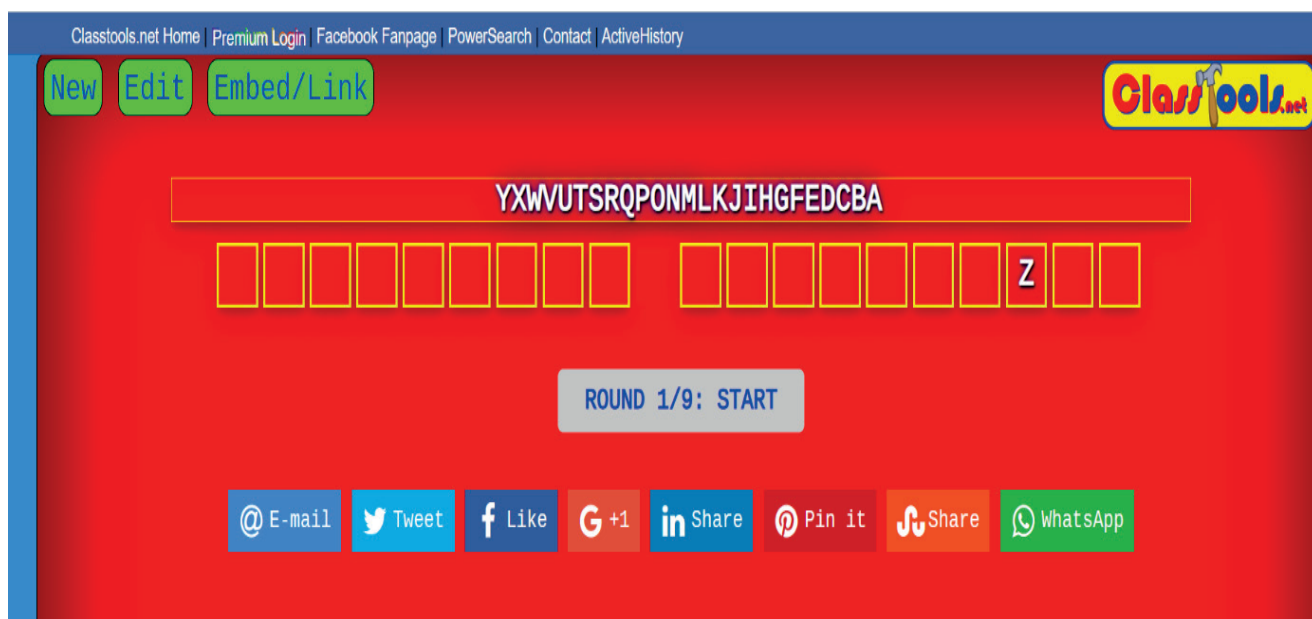
1. Nurodymai mokiniams: paaiškinkite, kad mokiniai turės atspėti žodžius ar frazes, kurie palaipsniui pasirodys ekrane atvirkštine abėcėlės tvarka.
2. Stebėkite pažangą: viktoriną galite rodyti interaktyvioje lentoje arba leisti mokiniams ją spręsti savo įrenginiuose (pvz., išmaniuosiuose telefonuose ar planšetiniuose kompiuteriuose).
3. Rezultatų aptarimas: baigę viktoriną, aptarkite atsakymus su mokiniams, pabrėždami pagrindines sąvokas ir jų svarbą pamokai.

Viskas! Dabar jūs žinote, kaip sukurti ir paleisti linksmą „Z-A viktoriną” Classtools.net.

QR kodas, su kuriuo galima žaisti



https://www.classtools.net/z-a/202408_-38EmVg



ekrano kopija

2 priedas

Trumpa pamoka mokytojui (-ams): Kaip užduoti klausimą „AnswerGarden”.

Kas yra AnswerGarden?

AnswerGarden yra paprastas internetinis įrankis, leidžiantis greitai ir interaktyviai rinkti atsakymus. Jis gali būti naudojamas užduodant atvirus klausimus, vadovaujant diskusijoms ar renkant idėjas.

1 veiksmas: įveskite svetainę

1. Atidarykite interneto naršyklę.
2. Nueikite į „AnswerGarden” svetainę.

2 veiksmas: sukurkite naują klausimą

1. Pagrindiniame puslapyje spustelėkite „+ sukurti AnswerGarden”.
- Būsime nukreipti į puslapį, kuriame galėsite sukurti naują klausimą.

3 veiksmas: įveskite klausimą

1. Laukelyje „Tema” įveskite savo klausimą. Tai klausimas, į kurį atsakys mokiniai. Klausimo pavyzdys: „Kokios emocijos gali lydėti migrantų jaunimą naujoje aplinkoje?”
2. Atsakymo varianto pasirinkimas: pasirinkite vieną iš atsakymo variantų:
„Minčių šturmas“: mokiniai gali atsakyti kelis kartus ir matyti kitų atsakymus.
Klasė: mokiniai gali atsakyti kelis kartus, tačiau atsakymai yra moderuojami.
Moderatorius: atsakymai moderuojami prieš juos paskelbiant.
Užrakinta: atsakymai užrakinti (naudinga, kai norite baigti rinkti atsakymus).

4 veiksmas: koreguokite nustatymus

1. Pasirinkite parinktį „Atsakymo ilgis” – pasirinkite atsakymo ilgį (20 arba 40 simbolių).
2. Pasirinkite „šlamšto filtras” – galite įjungti šlamšto filtrą, kad blokuotumėte netinkamus atsakymus.
3. Privatumas: pasirinkite „Paslėpta”, jei norite, kad jūsų „AnswerGarden” būtų nematomas, bet prieigą turės tik tie, su kuriais pasidalinote nuoroda.
4. Žymėjimas žymomis su grotelėmis (neprivaloma): prie klausimo galite pridėti žymų su grotelėmis, kad būtų lengviau ją rasti.

5 veiksmas: išsaugokite ir bendrinkite klausimą

1. Spustelėkite puslapio apačioje esantį mygtuką „sukurti”.
2. Nuorodos kopija: Sukūrę klausimą gausite unikalią nuorodą. Nukopijuokite ir pasidalinkite su jaunuimu arba parodykite QR kodą interaktyvioje lentoje.

6 veiksmas: stebėkite atsakymus

1. Atsakymo peržiūra: Mokinių atsakymai bus rodomi „AnswerGarden” žodžių debesies pavidalu. Kuo dažniau pasirodys duotas atsakymas, tuo didesnis bus jo šriftas.
2. Moderavimas (jei pasirinkta): jei pasirinkote režimą su moderavimu, prieš paskelbdami atsakymus patikrinkite juos.

7 veiksmas: aptarkite rezultatus

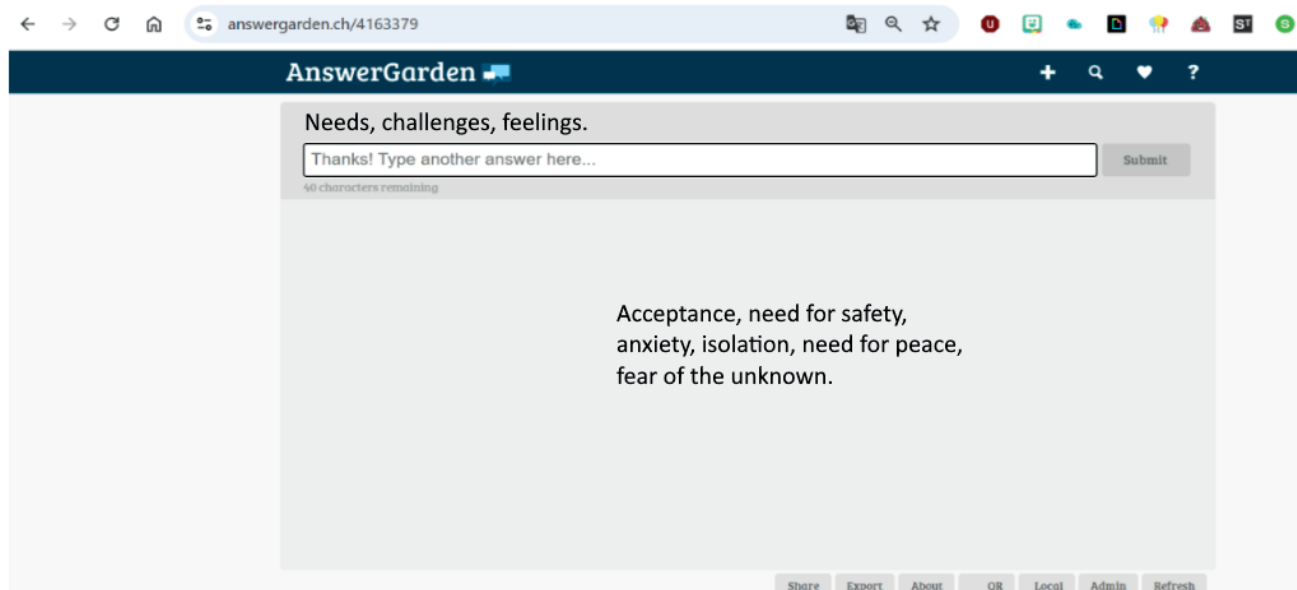
1. Diskusija klasėje: baigę rinkti atsakymus, aptarkite juos su mokiniais. Galite sutelkti dėmesį į dažniausiai pasitaikančius atsakymus arba analizuoti nuomonių įvairovę.

Viskas! Dabar žinote, kaip greitai sukurti klausimą ir surinkti jaunuolių atsakymus naudojant „AnswerGarden”.

QR kodas



<https://answergarden.ch/4163379>



ekrano kopija

Trumpa pamoka apie Padlet naudojimą.

Kas yra Padlet?

„Padlet” yra interaktyvi internetinė lenta, leidžianti kurti ir dalytis idėjomis, užrašais, vaizdais, nuorodomis ir kita medžiaga vienoje vietoje. Jį galite naudoti norėdami bendradarbiauti su kitais mokiniais realiuoju laiku.

1 veiksmas: nueikite į „Padlet“

1. Atidarykite interneto naršyklę.
2. Įveskite «Padlet» adresą, kurį jums davė jūsų mokytojas. Spustelėkite nuorodą arba nuskaityti QR kodą.

2 veiksmas: „Padlet” naudojimas

1. Naujo įrašo pridėjimas:

„Padlet” lentoje spustelėkite simbolį „+” arba dukart spustelėkite bet kurioje lentos vietoje.

Pasirodys naujas įrašo langas. Jame galite:

- Pridėkite pavadinimą, pvz., „Idėja remti migrantų jaunimą”.
- Parašykite aprašą arba pastabą: įveskite tekstą, kurį norite bendrinti.
- Pridėkite vaizdą, vaizdo įrašą, nuorodą: spustelėkite piktogramas, esančias po įrašo langu, kad pridėtumėte įvairių tipų laikmenas.

2. Įrašo redagavimas:

Jei norite ką nors pakeisti savo įrašė, užveskite pelės žymeklį virš įrašo ir spustelėkite pieštuko piktogramą, kad galėtumėte redaguoti turinį.

3. Kitų įrašų peržiūra:

„Padlet” lentoje matysite visus įrašus, kuriuos pridėjo kiti pamokos dalyviai. Galite spustelėti kiekvieną įrašą, kad pamatytumėte jo išsamią informaciją.

Jei įrašai sugrupuoti stulpeliais, galite slinkti horizontaliai per lentelę, kad pamatytumėte daugiau stulpelių.

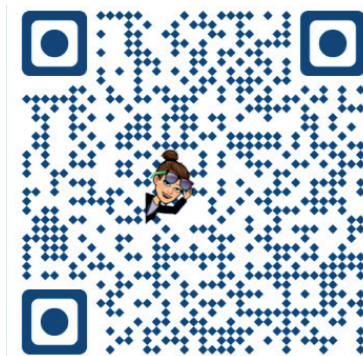
4. Komentuoti ir duoti žvaigždutes:

Atsižvelgdami į savo „Blackboard” nustatymus, galite komentuoti kitų žmonių įrašus. Spustelėkite balioną po įrašu, kad pridėtumėte komentarą.

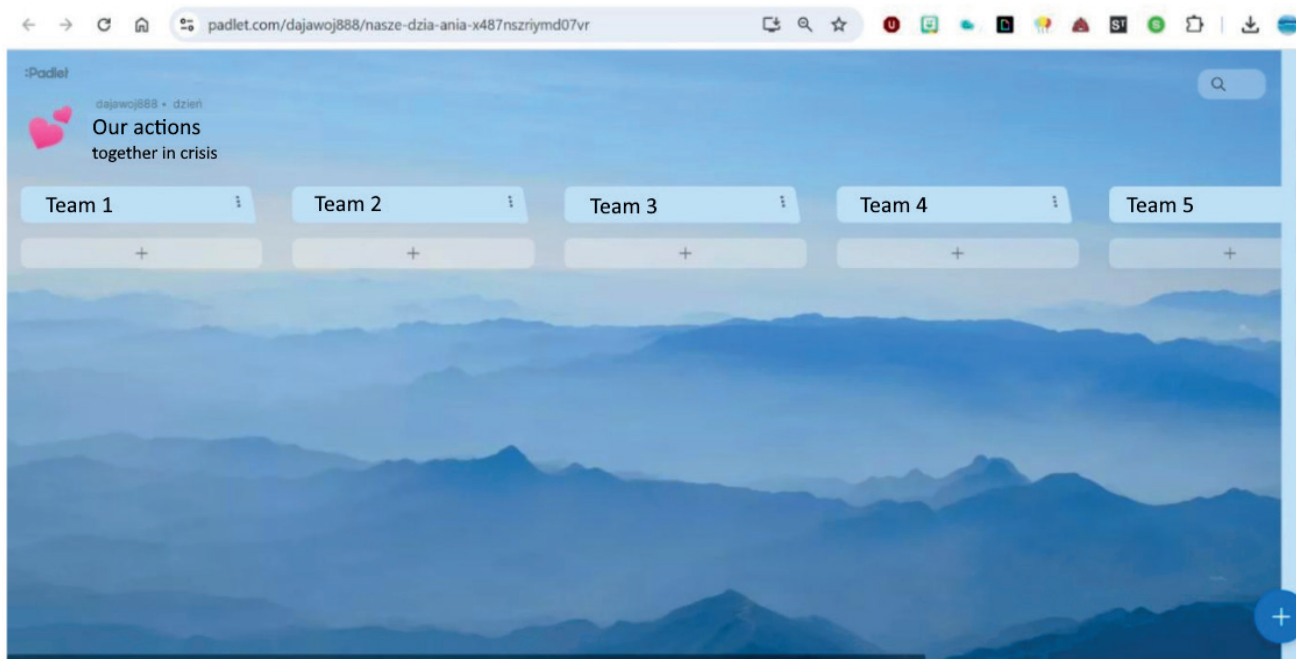
Taip pat galite apdovanoti „žvaigždutėmis” jums patinkančius įrašus spustelėdami atitinkamą piktogramą.

Viskas! Dabar esate pasirengę bendradarbiauti su mokiniais ir dalintis savo idėjomis naudojant „Padlet“. Jei turite klausimų, nedvejodami kreipkitės pagalbos.

„Padlet“ QR kodas



<https://padlet.com/dajawoj888/inicjatywy>



ekrano kopija

5 SCENARIJUS

Magdalena Ankiewicz – Kopicka
Edukacinė pamoka

Kaip kovoti su stresu krizinėse situacijose?

*Stresas yra kaip antrankiai,
Jis toks stiprus, kad įsirėžia iki širdies.*
Helmutas Qualtingeris

1. Pamokos tikslinė grupė: 14-18 metų paaugliai

2. Pamokos tikslai

2.1. Tikslas

- Padėti mokiniams suprasti streso pobūdį ir priežastis bei sužinoti apie su migracija susijusiu dirgiklius. Mokiniai išmoks atpažinti savo atsparumą stresui ir tobulins savo įgūdžius sprendžiant sudėtingas situacijas.

2.2. Uždaviniai

- Nustatyti stresines situacijas, susijusias su migracijos krize.
- Išmokti streso įveikimo būdų krizinių situacijų kontekste.
- Ugdyti komandinio darbo įgūdžius ir individualius apmąstymus, kaip įveikti stresą.

3. Darbo metodai

- Vizualinis moderavimas
- Vaikščiojimas ratu
- Diskusija
- Nebaigti sakiniai

4. Mokymo priemonės

- Komandos generatorius: James Baum komandos generatorius;
- Fortūnos ratas: Rato sprendimas – <https://tiny.pl/7cr3t>.

5. Pamokos eiga

5.1. Įvadas (10 minučių)

Stresinių situacijų apibūdinimas:

Mokiniam duodami lipnūs lapeliai ir prašoma apibūdinti situacijas, kurios gali sukelti stresą migracijos ar kitų krizių kontekste (pvz., atsiskyrimas nuo šeimos, kalbos problemos, prisitaikymas prie naujos aplinkos).

Kortelės klijuojamos ant lentos, o mokytojas kartu su mokiniais jas grupuoja pagal teminę panašumą.

5.2. Pagrindinė dalis (20 minučių)

Skirstymas į komandas:

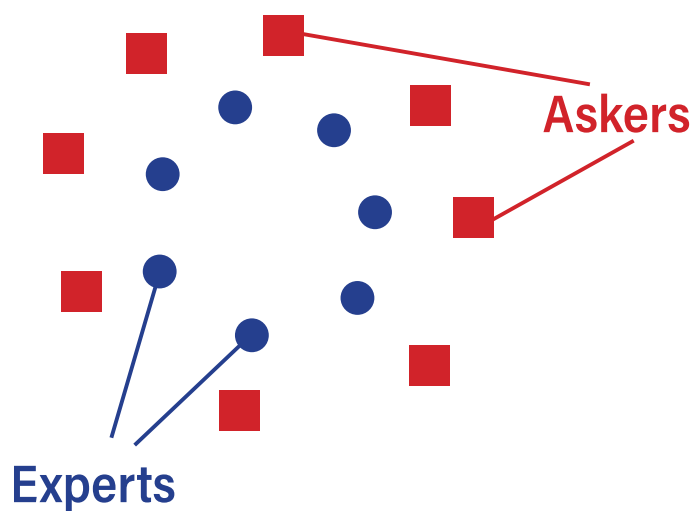
Mokytojas suskirsto mokinius į dvi komandas (ekspertus ir klausinėtojus), naudodamas dviejų skirtingų spalvų saldainius arba internetinį komandos generatorių.

Žingsninis ratas:

Kiekvienam klausiančiajam suteikiamas popieriaus lapas su viena iš įvade nurodytų problemų.

Klausinėtojas atsisėda šalia eksperto, užduoda klausimą, kaip elgtis pateiktoje stresinėje situacijoje, ir atkreipia dėmesį į pateiktus sprendimus.

Tada klausinėtojas pereina prie kito eksperto, pakartodamas procesą. Taip mokiniai susirenka skirtingas perspektyvas ir metodus, kaip kovoti su stresu.



Iliustracija

5.3. Pabaiga (15 minučių)

Pristatymas ir diskusija:

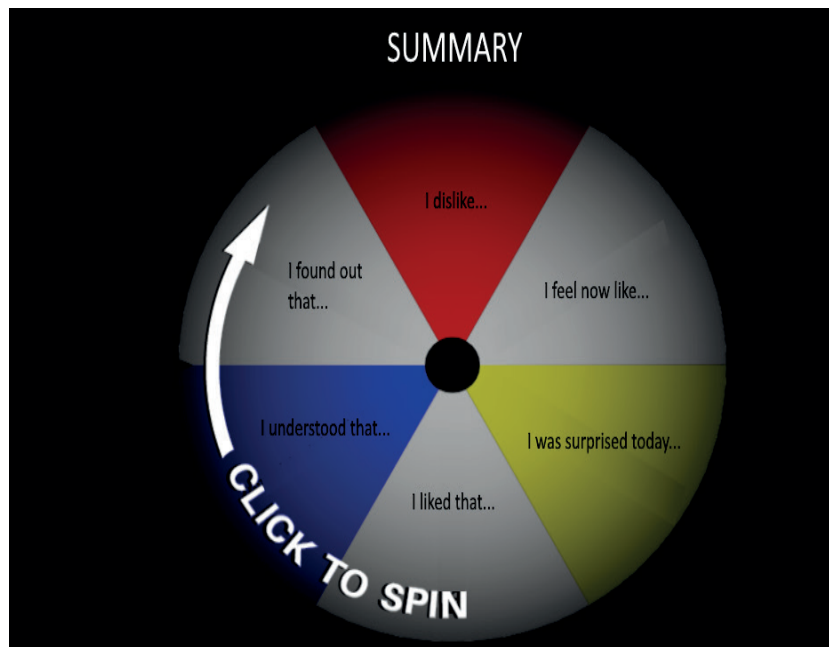
- Klausinėtojai surinktus sprendimus pristato visai klasei. Mokytojas inicijuoja diskusiją apie siūlomų streso įveikimo būdų efektyvumą ir įgyvendinamumą. Jis taip pat pristato kitus streso valdymo metodus, tokius kaip pozityvus mąstymas, savivertės didinimas, efektyvus bendravimas ar paramos ieškojimas grupėje.

Filmo peržiūra:

- Mokytojas parodo vaizdo įrašą apie kitus streso įveikimo būdus, ypač migracijos krizės kontekste, siekiant išplėsti jaunimo žinias (pavyzdinis vaizdo įrašas: <https://www.youtube.com/watch?v=-tEpfkN8WLo>).

Vertinimas:

- Užsiėmimo pabaigoje mokytojas naudoja „Laimės ratą“, sukurtą „Wheel Decide“ svetainėje.



<https://tiny.pl/7cr3t> -ekrano kopija

Mokiniai užbaigia sakinius, avyzdžiui:

- „Sužinojau, kad...“
- „Man nepatiko ...“
- „Dabar jaučiuosi kaip ...“
- „Šiandien nustebau ...“
- „Man patiko ...“
- „Supratau, kad ...“

Mokiniai užbaigia sakinius, kurie leidžia jiems apmąstyti pamoką ir įvertinti streso įveikimo metodų efektyvumą.

6. Literatūra

- Dėmesingas įsisąmoninimas paaugliams [žiūrėta 24.08.31];
- UNICEF mokomoji medžiaga [žiūrėta 24.08.31];
- Gelbėkit vaikus [žiūrėta 31.08.24];
- <https://www.youtube.com/watch?v=-tEpfkN8WLo> [žiūrėta 24.08.31].

6 SCENARIJUS

Sabina Kmak

Anglų kalba

Stiprybės paieška kartu – palaikančios bendruomenės kūrimas

1. Pamokos tikslinė grupė: 15-18 metų paaugliai / B1-B2 lygis

2. Pamokos tikslai

2.1. Tikslas

- Bendravimo anglų kalba įgūdžių ugdymas, kartu lavinant palankų požiūrį į migrantų jaunimą.

2.2. Uždaviniai

Plėsti žodyną apie emocijas ir migraciją, pvz.

- Išplėsti klausymo įgūdžius užsienio kalba, interpretuoti tekstą ir išreikšti refleksijas.
- Gebėti kalbėti apie emocijas ir sunkius išgyvenimus.
- Formuoti bendradarbiavimo įgūdžius per darbą grupėje ir sudarant paramos planą naujiems mokiniams.
- Ugdyti tokias vertybes kaip pasitikėjimas savimi, laisva valia ir vienybė grupėje.

3. Darbo metodai

- Minčių šturmas: kiekvienas mokinys pamokos pradžioje gali pateikti savo įžvalgas
- Vaizdo įrašo analizė ir interpretavimas: aptariant vaizdo įrašo ištrauką apie Polą, kuri kalba apie savo migraciją į kitą šalį, atkreipdama dėmesį į temos svarbą ir emocijas, kurios gali lydėti užsienio šalyje gyvenantį asmenį.
- Darbas grupėse: paramos plano kūrimas naujokams.
- Moderuojama diskusija: klasės ir grupės diskusijos.

4. Mokymo priemonės

- Interaktyvioji lenta
- Multimedijos pristatymas
- Darbalapis – paramos plano sukūrimas
- Žodyno ir diskusijų klausimai, įtraukti į pristatymą.

5. Pamokos eiga

5.1. Įvadas (10 minučių)

Pasisveikinimas ir pamokos tikslas:

Mokytojas pristato pamokos temą, kurioje pagrindinis dėmesys skiriamas su emocijomis susijusio žodyno plėtimui, paaiškina temos svarbą, akcentuodamas migrantų jaunimo, neseniai patyrusio daug sunkių išgyvenimų, palaikymą. Mokytojas pabrėžia grupės svarbą, kuri gali padėti jauniems migrantams greičiau prisitaikyti prie naujos vietos ir patogiai jaustis klasėje.

Apšilimo klausimai:

Pristatęs pamokos tikslą, mokytojas parodo du apšilimo klausimus, naudodamas minčių šturmo darbo metodą. Mokiniai atsako ir dalijasi savo asociacijomis apie žodžio „bendruomenė“ reikšmę, kuri skirta paaiškinti pamokos temą ir padėti pagrindus vėlesnėms pratyboms ir diskusijoms. Mokiniai taip pat pakartoja žodyno žodžius, susijusius su emocijomis ir pasako juos garsiai. Siekiama prisiminti emocijas ir sužadinti empatiją mokiniams naujokams.

5.2. Pagrindinė dalis (25 minutės)

Naujo žodyno pristatymas.

Išklausęs ankstesnius atsakymus į klausimus ir žodyno pasiūlymus, mokytojas pateikia keletą žodžių emocijoms nusakyti. Vienoje eilėje pateikiami teigiamų emocijų pavyzdžiai, o kitoje – neigiamų. Mokiniai užsirašo žodyno žodžius į nešiojamąjį kompiuterį ir kartu su mokytoju užrašo naujai išmoktų frazių vertimą.

Vaizdo įrašų analizė ir diskusija remiantis klausimais.

Išmokę naują emocijų žodyną, mokiniai žiūri vaizdo įrašą „Nuo Ukrainos iki JK: Polinos istorija“. Vaizdo įrašas skirtas ne tik klausymo užsienio kalba įgūdžiams lavinti, bet ir paskatinti vertimą tolimesnei emocijų diskusijai. Vaizdo įrašu taip pat siekiama suprasti sunkią migrantų, kurie

kasdien keičia savo gyvenamąją vietą ir susiduria su daugybe sunkumų. Peržiūrėjus vaizdo įrašą mokytojas užduoda klausimus anglų kalba. Mokiniai diskutuoja.

Darbas grupėse. Paramos plano kūrimas.

Mokiniai suskirstomi į 3-4 žmonių grupes. Kiekviena grupė gauna darbalapį iš mokytojo ir sukuria palaikymo planą. Plane yra konkrečių veiksmų elementų, dėl kurių mokiniai turi susitarti.

Kalbinė pagalba – kaip galime padėti migrantams lingvistiškai (vertėjai, pokalbių partneriai, naudingos frazės priimančios šalies kalba).

Emocinė pagalba – ką galime padaryti, kad palaikytume žmogų emociškai (kalbėtis apie emocijas, išgyvenimus, palydėti pas psichologą).

Socialinės integracijos veiklos – ką galėtume kartu veikti, kad geriau pažintume vienas kitą (pavyzdžiui, kartu žiūrėti filmą, kalbėtis pertraukos metu).

Pagalba su mokslais – kaip galėčiau padėti naujokui mokytis, pavyzdžiui padėti mokytis mūsų gimtosios kalbos.

Papasakoti apie mokyklą – parodyti vietas mokykloje, apie kurias turėtų sužinoti naujokai (pavyzdžiui, valgykla, biblioteka).

Papasakoti apie mūsų miestą – parodyti žymias vietas, į kurias galime kartu nueiti kartu, pavyzdžiui, meno galeriją, parką, muziejų.

Padirbėję 10 minučių, grupės dalijasi savo idėjomis.

5.3. Pabaiga (10 minučių)

Pamokos santrauka.

Mokytojas pateikia tris apibendrinamuosius sakinius, kuriuos reikia atsiminti iš pamokos, pabrėždamas grupės bendradarbiavimo svarbą ir tai, ką mokiniai gali padaryti, kad padėtų naujokams jaustis patogiau klasėje. Tada mokiniai pasidalija savo išvadomis ir pastebėjimais.

Namų darbai:

Parašyti trumpą istoriją (100-150 žodžių) apie situaciją, kurioje patyrėte stiprią emociją (pavyzdžiui, džiaugsmą, liūdesį, baimę, pasididžiavimą) panaudojant bent penkis žodžius iš pamokoje aptartų emocijų emocijas. Užduotis turi būti ne tik kūrybinga, bet ir padėti įtvirtinti naujus žodžius.

Pamokos pabaiga.


Pamoka baigiama dviem citatomis, apibendrinančiomis pamoką ir pabrėžiančiomis mokinių veikimo kartu vertę ir abipusę paramą, kurią teikia grupė ir draugiška aplinka. Antroji citata primena mums apie pagarbą kitiems ir teigiamas vertybes.

„Vieni mes galime padaryti tiek mažai; kartu mes galime padaryti tiek daug“.

„Pagarba yra viena didžiausių meilės išraiškų“.

6. Literatūra

- Gierat-Król, W., Nosidlak, K. (2022), Veiksmo integracija arba kaip integruoti mokinių iš Ukrainos į klasės komandą. Užsienio kalbos mokykloje. Nr. 4, [žiūrėta 2025-02-11].
- Goetz, M. (2018), Kaip padėti mokiniams prisitaikyti mokykloje, „Pedagoginis balsas“, Nr. 91,
- <bit.ly/3trdSaC>, [žiūrėta 2025-02-10].
- Loskot, M. (2021), Suderinta klasė. Pedagogo dalyvavimas kuriant mokinių santykius, „Pedagoginis balsas“, Nr. 122, <bit.ly/3Tx8Bc8 >, [žiūrėta 2025-02-10].
- Meslin, A. (2021), Vienas už visus, visi už vieną, arba klasės komandos integracija,
- „Mokyklos gyvenimas“, Nr. 39, [žiūrėta 2025-02-10].

- 
- Tracz-Molasy, A. (2022), Iš Ukrainos atvykstančių vaikų integracija. Gerosios patirties pavyzdžių rinkinys siekiant palengvinti integraciją mokykloje, „Mokyklos direktoriaus monitorius“, Nr. 120, <bit.ly/3TBHpcm>, [žiūrėta 2025-02-10].
 - „Canva“ programa – naudojama darbalapio ir pristatymo paruošimui.
 - Vaizdo įrašas: Iš Ukrainos į JK: Polinos istorija | Naujienos. „YouTube“, „BBC Newsround“, [žiūrėta 2025-02-15].

7. Kita informacija

- Pristatymas
- Darbalapis: Sukurkime paramos planą.

Medžiagą galima rasti „Google“ diske paspaudus šią nuorodą: https://drive.google.com/drive/folders/18vc3An1jvmyVOICIYIfQXclWZTzpDaEf?usp=drive_link

7 SCENARIJUS

Rafalas Chrzanas
Švietimas saugumo klausimais

Būkime kartu naujoje realybėje – kaip padėti bendraamžiams migracijos krizės metu?

1. Pamokos tikslinė grupė: 14-15 metų paaugliai

2. Pamokos tikslai

2.1. Tikslas

- Supažindinti mokinius su karo migrantų jaunimo padėtimi.

2.2. Uždaviniai

- Nustatyti būdus, kaip palaikyti migrantų psichologinę gerovę, skatinti empatijos, atvirumo ir aktyvaus pilietiškumo nuostatas. Lavinti bendravimo ir integracijos įgūdžius.

3. Darbo metodai

- Minčių šturmas
- Diskusija
- Drama (vaidyba)
- Darbas grupėse
- Darbalapis


4. Mokymo priemonės

- Spalvoti popieriaus lapai „Emocijų žemėlapiui”
- Spalvoti žymekliai, pieštukai
- Iniciatyvų skrynia – dėžutė mokinių idėjoms

5. Pamokos eiga

5.1. Įvadas (5 minutės)

Mokytojas pradeda pamoką klausimu: „Įsivaizduokite, kad staiga turite palikti savo namus, mokyklą ir draugus, nežinodami, ar ir kada grįšite. Kaip jaustumėtės tokioje situacijoje?”



Mokiniai reaguoja, pavyzdžiui, išsako baimę, netikrumą, ilgesį, natūralias emocijas karo priverstos migracijos situacijoje. Daugelis žmonių tai išgyvena ir jiems reikia pagalbos naujoje šalyje.

Mokytojas daro išvadą.

Mokytojas supažindina su pamokos tema ir jos tikslu: kartu svarstysime, kaip padėti bendraamžiams, atsidūrusiems naujoje aplinkoje dėl migracijos krizės.

5.2. Pagrindinė dalis (25 minutės)

Integracijos pratimas „Emocijų žemėlapis” (10 min.)

Kiekvienam mokiniui duodamas spalvotas popieriaus lapas ir ant jo užrašomas vienas žodis, apibūdinantis emociją, kurią gali jausti asmuo, priverstas palikti savo šalį. Tada mokiniai klijuoja savo korteles ant didelio popieriaus lapo (padaro „emocijų žemėlapis”).

Mokytojas veda trumpą refleksiją:

- Kokios emocijos kartojosi dažniausiai?
- Kokia pagalba gali padėti juos įveikti?

Seminaras „Aš esu tavo vadovas” (15 minučių)

Grupinis darbas: Mokiniai suskirstomi į keturias ar daugiau komandų, priklausomai nuo vaikų skaičiaus klasėje. Kiekvienai komandai skiriama skirtinga užduotis:

- Pirmoji diena naujoje mokykloje – parašykite, kokios veiklos gali padėti naujokams pasijusti laukiamiems?
- Kalbos barjeras – nurodykite, kaip galima palengvinti bendravimą mokiniui, kuris dar nemoka jūsų kalbos?
- Namų ilgesys – kokiais būdais migrantai gali būti remiami emociškai?
- Integracija su bendraamžiais – kokią veiklą galima organizuoti, kad būtų lengviau užmegzti santykius?

Mokiniai grupėse parengia savo sprendimus ir pristato juos klasei trumpos scenos ir paruošto plakato pavidalu.

5.3. Pabaiga (10 minučių)

Mokytojas užduoda mokiniams klausimus:

- Ką mes, kaip klasė, galime padaryti, kad migrantai jaustųsi mūsų bendruomenės dalimi?
- Kokias veiklas galime pasiūlyti savo mokykloje?
- Kiekvienas mokinys kortelėje užrašo vieną dalyką, kurį jis ar ji gali asmeniškai padaryti, kad padėtų naujokams (pvz., pakviesti juos žaisti kartu, padėti išmokti kalbą, surengti ekskursiją po mokyklą). Kortelės surenkamos į „iniciatyvų dėžutę”.
- Pabaiga

Mokytojas pabrėžia, kad kiekvienas veiksmas, net ir mažiausias, yra svarbus ir kad empatija bei priėmimu grįstos bendruomenės kūrimas yra ir žingsnis geresnio pasaulio link. Jis dėkoja mokiniams už bendradarbiavimą.



6. Literatūra

- UNICEF. (2023). „Parama pabėgėlių ir migrantų vaikams – vadovas mokytojams”. Prieiga per internetą: www.unicef.org
- KAS. (2022). „Krizę patiriančių vaikų ir paauglių psichinė sveikata”.
- Švietimo ir mokslo ministerija. (2022). „Vadovas mokykloms: mokinių, turinčių migrantų patirties, integracija”.
- „Oxfam International”. (2023). „Migrantų socialinės integracijos priemonės”.
- Suteikti vaikams stiprybės pamatą. (2023). „Kaip kalbėtis su vaikais apie karą ir migraciją”. Prieiga per internetą: www.fdds.pl

8 SCENARIJUS

Katarzyna Jaworska

Edukacinė pamoka, socialinės žinios, istorija

Empatijos ir sprendimų tiltų tiesimas pokyčių laikais

1. Pamokos tikslinė grupė: 16-17 metų jaunuoliai

2. Pamokos tikslai

2.1. Tikslas

- Ugdyti jaunuolių empatiją ir supratimą apie tuos, kuriuos paveikė migracija. Didinti informuotumą apie migrantų iššūkius ir skatinti požiūrį apei priėmimą ir įtrauktį.

2.2. Uždaviniai

- Ugdyti empatiją migrantams.
- Ugdyti tolerancijos ir priėmimo požiūrį per kūrybinę veiklą, suvokti migrantų iššūkius.
- Sužinoti apie įvairius pagalbos migrantams būdus.
- Stiprinti bendravimo įgūdžius per dialogą ir bendradarbiavimą grupėse.
- Spręsti problemas, su kuriomis susiduria migrantai, ieškoti praktinių sprendimų, kurie padėtų migrantų integracijai.
- Didinti visuomenės informuotumą apie globalias migracijos problemas, suvokti savo vaidmenį kuriant įtraukią visuomenę.

3. Darbo metodai

- Darbas su tekstu.
- Aktyvus įsitraukimas (Celestin Freinet vardinės lentelės, minčių šturmas).
- Valorizacija (išraiškinga), asimiliacija
- Praktinis pokalbis, pristatantis naujas žinias, paaiškinimas, diskusija
- Modifikuotas sniego gniūžtės metodas

4. Mokymo priemonės

- 1 priedas: „1 tiltas – statome sąmoningumo tiltą“
- 2 priedas – „2 tiltas – empatijos ir sprendimų tiltų tiesimas“

5. Pamokos eiga

5.1. Įvadas (5 minutės)

Prieš pamoką:

- Mokytojas vienu egzemplioriumi atspausdina 1 priedą – „1 tiltas – mes statome sąmoningumo tiltą”.
- Mokytojas vienu egzemplioriumi atspausdina 2 priedą – „Tiltas 2 – mes statome empatijos ir sprendimų tiltus” ir ant stalo išdėsto žalias, geltonas, raudonas ir mėlynas korteles su skaičiais 3 ir 5. Kitas kartas jis padeda ant stalo, jas išdalins atskiroms komandoms.

1 tiltas – Mes statome sąmoningumo tiltą (šios užduoties tikslas yra didinti informuotumą apie migracijos priežastis).

- Mokiniai suskirstyti į 7 grupes.
- Kiekviena grupė gauna po vieną kortelę su migracijos priežastimi – priedas Nr. 1
- Mokiniai stačiakampyje virš teksto nupiešia turinį atitinkančią piktogramą.
- Atlikęs užduotį, komandos vadovas pristato savo darbą kitiems mokiniams ir užpildytą kortelę grąžina mokytojui.

5.2. Pagrindinė dalis (35 minutės)

2 tiltas – Mes statome empatijos ir sprendimų tiltus (šios užduoties tikslas – įsitraukti į migrantų vaidmenį, pažadinti empatiją ir pabandyti rasti problemų sprendimus).

Mokiniai suskirstyti į 4 grupes.

Mokytojas kiekvienai grupei užduotis pagal 2 priedą:

I grupė (priėmimo ir supratimo stoka) – žaliosios kortelės su skaičiais 2,4

II grupė (kalbos barjeras) – geltonos kortelės su skaičiais 2,4

III grupė (prisitaikymas naujoje aplinkoje) – raudonos kortelės su skaičiais 2,4

IV grupė (finansinės problemos) – mėlynosios kortelės su skaičiais 2,4

Kiekvienos grupės mokiniai atlieka užduotis iš 2 ir 4 numeriais pažymėtų kortelių, pateikdami bent du sprendimų pasiūlymus. Tada grupės apsikeičia spalvotomis kortelėmis, prie esamų pridėdamos mažiausiai du naujus pasiūlymus. Labai svarbu, kad kiekviena komanda įvykdytų visas instrukcijas iš visų spalvotų kortelių.

Atlikęs užduotis kiekvienoje spalvotoje kortelėje, kiekvienos iš keturių komandų lyderis eina prie stalo ir paima atitinkamą spalvotą kortelę su skaičiais 3 ir 5.

Mokytojas paima visas spalvotas korteles su skaičiumi 1 ir paeiliui skaito kiekvienos kortelės pavadinimą. Po kiekvieno pavadinimo skaitymo komandos vadovas, turintis atitinkamą kortelių spalvą, garsiai skaito tekstą iš puslapio Nr. 3 ir Nr. 5, kad patikrintų arba užpildytų siūlomus atsakymus į komandas Nr. 2 ir Nr. 3. Pateikęs atsakymus, komandos vadovas sutvarko korteles nuo Nr. 1 iki Nr. 5. Pabaigoje mokytojas sukrauna 7 korteles apie migracijos priežastis ir prie jų prideda visas spalvotas korteles. Taip bus sukurta mini knygelė, dokumentuojanti pamokos eigą.

5.3. Pabaiga (5 minutės)

Mokiniai susiskirsto komandomis po tris ir bando suformuoti tiltą iš savo kūnų. Suformavus tiltus, mokytojas perskaito šį tekstą, tada dėkoja studentams už dalyvavimą klasėje.

Tiltas yra ne tik architektūrinė struktūra, bet ir dviejų pasaulių, vietų ar kultūrų sujungimo simbolis. Kirsdami jį turėtume žinoti, kodėl žmonės kartais jį kerta ir kokie ketinimai juos varo, kad neteistume žmonių, kurie nusprendžia žengti tokį žingsnį. Kartais, norint pereiti tiltą, reikia ne tik drąsos, bet ir didelio ryžto, kuris visada susijęs su daugybe lydinčių emocijų. Pervaziavus tiltą, ypač jei jis veda į nežinomybę, mūsų laukia nauja patirtis, kuri gali mus praturtinti ir atverti naujas galimybes, arba sukelti iššūkių, dėl kurių turėsime prisitaikyti ir būti lankstūs. Kiekvienas žingsnis, kurį žengiame ant tilto, yra tarsi dar vienas mūsų gyvenimo knygos skyrius, kupinas nežinomybės, bet taip pat vilčių ir lūkesčių, todėl prieš vertindami bet kurį migrantą, pabandykime įsijausti į jų situaciją ir padėti jiems taip, kaip norėtume, kad kas nors mums padėtų sunkią akimirką. Empatija ir supratimas yra labai svarbūs, nes tiltai, tiek tiesioginiai, tiek metaforiniai, jungia mus kaip žmones ir primena, kad visi esame didesnės bendruomenės dalis. Kiekviena kelionė per tiltą yra pamoka, kaip ir šiandien, kuri moko mus priimti ir atvirumą kitoniškumui ir primena, kad kartais svarbiausi tiltai yra tie, kuriuos statome savo širdyse.

6. Literatūra

- <https://www.canva.com/https://www.europarl.europa.eu/topics/pl/article/20170629S-TO78630/azyl-i-migracja-w-ue-fakty-i-skaičiai#Migrantai-pabėgėliai-prieglobsčio-prašytojai-kim-s-5>
- <https://www.unhcr.org/pl/365-plwiadomosci2016uchodzca-czy-migrant-tlumaczmy-roznice-i-wyjasniamy-ich-sens-html.html>
- Maciej Czarnecki, Pabėgėlių laišakai Europai – 1, 2, 4, 6, 7 dalys

8 SCENARIJAUS PRIEDAI

Priedas Nr. 1

1 tiltas – sąmoningumo tilto tiesimas

Išspausdinkite vieną priedo kopiją. Suskirstykite mokinius į 7 komandas ir kiekvienai komandai duokite po vieną kortelę.

.....

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Migracijos priežastis yra politinis persekiojimas – situacijos, kai žmonės yra priversti palikti savo šalį dėl vyriausybės ar kitų grupių spaudos. Tai gali būti smurto veiksmai, žodžio laisvės apribojimai, neteisėti suėmimai arba grasinimai konkrečių politinių pažiūrų asmenims.

.....

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Migracijos priežastis gali būti diskriminacija dėl rasės, tautybės ar etninės kilmės, kuria siekiama pažeisti asmens orumą ir sukurti bauginančią, priešišką, menkinančią, žeminančią ar įžeidžiančią aplinką.

.....

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Migracijos priežastis gali būti ginkluotas konfliktas, kuris verčia žmones bėgti iš savo namų ieškant saugumo ir geresnių gyvenimo sąlygų. Tokios situacijos dažnai lemia masinį gyventojų perkėlimą, o tai daro didelį poveikį pabėgėlius priimančiosioms šalims.

.....

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Ekonominė migracija apima išvykimą iš tėvynės ieškant geresnių gyvenimo sąlygų ir didesnių pajamų. Žmonės priima tokį sprendimą dėl įvairių priežasčių, dažnai priversti dėl to, kad jų šalyje trūksta darbo perspektyvų.

.....

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Migracijos priežastis yra religinis persekiojimas – situacijos, kai asmenys ar grupės yra diskriminuojami, persekiojami ar puolami dėl savo tikėjimo ar religinių įsitikinimų.

.....

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Migracijos priežastys gali būti klimato kaita, kuri turi įtakos gamtos išteklių, tokių kaip vanduo ar maistas, prieinamumui. Kylanti temperatūra, sausros ir ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai dažnai lemia aplinkos būklės blogėjimą, verčia žmones palikti savo namus ieškant geresnių gyvenimo sąlygų.

.....

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Migracijos priežastis gali būti stichinės nelaimės, tokios kaip potvyniai, sausros ar žemės drebėjimai, kurie sunaikina infrastruktūrą ir verčia žmones ieškoti naujų vietų gyventi.

.....

2 tiltas – empatijos ir sprendimų tiltų tiesimas

Išspausdinkite vieną priedo kopiją. Suskirstykite mokinius į 4 komandas ir kiekvienai komandai duokite po vieną kortelę, sunumeruotą 2 arba 4. Ant stalo paskleiskite kortas, sunumeruotas 1, 3 ir 5.

.....

Trūksta priėmimo ir supratimo

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:


Amžius:

Pabėgėliams kylanti problema yra tai, kad vietos bendruomenė dažnai nepriima ir nesupranta, o tai gali lemti diskriminaciją ir socialinę atskirtį.

Užduotis: Įsivaizduokite, kad atvykstate į šalį, kurioje vietos bendruomenė jūsų nepriima ir nesupranta. Sudarykite emocijų, kurias galite jausti, sąrašą.

Emocijų, kurias pabėgėliai patiria dėl nepriėmimo, sąrašas:

1. Liūdesys – dėl atstūmimo ir nepriėmimo
2. Vienatvė – dėl izoliacijos ir paramos stokos
3. Pyktis – dėl neteisybės ir nesusipratimų
4. Nežinomybė – dėl ateities ir prisitaikymo galimybių
5. Nusivylimas – negalėjimas bendrauti su aplinka
6. Viltis – kad situacija pagerės ir jie ras bendruomenę, kuri juos priims
7. Baimė – nežinomybė ir galimybė atmeti naują aplinką
8. Gėda – asocijuojasi su tuo, kad jautiesi kaip atmetamas pašalietis
9. Ilgesys – namų, šeimos ir gyvenimo, kurį turėjo palikti
10. Dėkingumas – už bet kokią kitų palaikymą ir supratimą



Užduotis: Įsivaizduokite, kad pabėgėlis ateina į jūsų klasę. Ką galite padaryti, kai matote diskriminaciją ir socialinę atskirtį?

Veiksmai, kurių galiu imtis matydamas pabėgėlio klasės draugo diskriminaciją ir socialinę atskirtį:

1. Pasikalbėti su diskriminaciją patiriančiu asmeniu ir parodyti palaikymą bei supratimą
2. Pranešti apie situaciją mokytojui ar kitam suaugusiajam mokykloje, kuris gali imtis atitinkamų veiksmų problemai išspręsti
3. Organizuoti bendrą integracijos veiklą, kad geriau pažintumėte vienas kitą ir užmegztumėte draugystę
4. Skatinti kitus dalyvauti empatijos ir bendravimo seminaruose, kad sukurtumėte atvirą ir draugišką aplinką
5. Kalbėtis su kitais mokiniais apie toleranciją ir priėmimą, pabrėždami, kaip svarbu, kad kiekvienas jaustųsi mokyklos bendruomenės dalimi
6. Sukurti mokykloje projektą ar kampaniją, kuri skatintų kultūrų įvairovę ir parodytų vertę, kurią kiekvienas mokinyss suteikia, nepriklausomai nuo jo kilmės

Kalbos barjeras

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Iššūkis pabėgėliams yra kalbos barjeras, dėl kurio sunku bendrauti ir integruotis į naują visuomenę. Nemokėdami vietos kalbos, pabėgėliai sunkiai randa darbą, išsilavinimą savo vaikams ir funkcionuoja kasdieniame gyvenime.

Užduotis: Įsivaizduokite, kad atvykstate į šalį, kurioje niekas nekalba jūsų gimtąja kalba arba kalba, kurią išmokote mokykloje. Kokie daiktai galėtų jums padėti šioje situacijoje?

Sudarykite sąrašą dalykų, kurie palengvintų bendravimą ir prisitaikymą naujoje aplinkoje.

Sąrašas dalykų, kurie palengvina bendravimą ir prisitaikymą:

1. Išmanusis telefonas su vertimo neprisijungus prie interneto programomis
2. Nešiojamas įkroviklis
3. Paveikslėlių žodynas
4. Kalbų mokymosi vadovėlis
5. Užrašų knygelė ir rašiklis
6. Šeimos nuotraukos – pasidalinti savo istorija net ir be žodžių

Užduotis: Įsivaizduokite, kad pabėgėlis ateina į jūsų klasę. Kaip padėtumėte įveikti kalbos barjerą?

Kaip galiu padėti savo klasės draugui įveikti kalbos barjerą:

1. Pakviesti į savo namus, kur nejaus didelės grupės spaudimo
2. Pakeisti savo nešiojamojo kompiuterio ar telefono kalbą į jų, kad susipažinčiau su naudingomis frazėmis
3. Kartu klausytis muzikos, garso knygų ir radijo; žiūrėti filmus ar serialus be dubliavimo
4. Pakviesti pasivaikščioti ar sportuoti, tai puikus būdas pamiršti sunkias situacijas
5. Organizuoti nuolatinius susitikimus mažose grupėse, kad kartu mokytumėtės kalbos draugiškoje atmosferoje
6. Keistis knygomis ir mokomąja medžiaga, kad geriau suprastumėte vieni kitų kultūras ir tradicijas.

Prisitaikymas prie naujos aplinkos

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Iššūkis pabėgėliams yra prisitaikyti prie naujos aplinkos, o tam reikia išlaikyti savo kultūrinę tapatybę ir kartu kurti naujus socialinius santykius.

Užduotis: Įsivaizduokite, kad dėl sudėtingos situacijos jūsų šalyje turite palikti savo namus. Sudarykite bruožų ir įgūdžių, kurie galėtų padėti prisitaikyti prie naujos aplinkos, sąrašą.

Bruožų ir įgūdžių, padedančių prisitaikyti, sąrašas:

1. Gebėjimas greitai prisitaikyti prie besikeičiančių sąlygų
2. Užsienio kalbų mokėjimas
3. Gebėjimas užmegzti santykius
4. Kūrybiškumas sprendžiant problemas ir įveikiant netikėtas situacijas
5. Psichinis atsparumas ir gebėjimas susidoroti su stresu
6. Pirmosios pagalbos žinios ir pagrindiniai išgyvenimo įgūdžiai
7. Atvirumas mokymuisi ir noras įgyti naujos patirties
8. Komandinio darbo įgūdžiai
9. Laiko valdymo įgūdžiai
10. Empatija suprasti kitų poreikius ir kurti gilius santykius

Užduotis: Įsivaizduokite, kad pabėgėlis ateina į jūsų klasę. Kaip galite padėti jaustis patogiai naujoje vietoje?

Kad į mano klasę atėjęs pabėgėlis jaustųsi patogiai, norėčiau:

1. Šiltai priimti ir supažindinti su kitais mokiniais
2. Skatinti dalyvauti įvairiose klasės veiklose ir renginiuose
3. Padėti suprasti kasdienes papročius ir mokyklos taisykles, paaiškindami bet kokius neaiškumus
4. Užtikrinti, kad jie turėtų prieigą prie reikiamos mokomosios medžiagos
5. Rasti bendrų pomėgių praleisti laiką kartu po pamokų ir susidraugauti
6. Būti kantriais, atvirais ir pasirengusiais padėti, kai tik to prireiks

Finansiniai sunkumai

Vardas ir pavardė:

Pilietybė:

Amžius:

Iššūkis pabėgėliams – finansinės problemos. Daugelis atvyksta į naują šalį be finansinių išteklių, verčia juos ieškoti socialinės pagalbos arba pasikliauti labdaros organizacijomis.

Užduotis: Įsivaizduokite, kad bėgdami iš šalies, kurioje prasidėjo ginkluotas konfliktas, pasiėmėte savo santaupas, kurios kasdien mažėja. Sudarykite sąrašą, ką galite padaryti tokioje situacijoje.

Kilus finansiniams sunkumams:

1. Ieškoti laikino prieglobsčio iš humanitarinių organizacijų, kurios siūlo pagalbą pabėgėliams
2. Susirasti laikiną darbą, kad uždirbti papildomų pajamų
3. Kreiptis į vietos bendruomenes ar asociacijas, kurios gali pasiūlyti paramą ieškant darbo ar būsto
4. Keistis įgūdžiais ir paslaugomis su kitais, esančiais panašioje situacijoje, kad sutaupyti pinigų
5. Ieškoti galimybių mokytis arba dalyvauti profesiniuose kursuose, kad pagerinti darbo perspektyvas
6. Sumažinti nereikalingas išlaidas analizuojant kasdienių išlaidų įpročius

Užduotis: Įsivaizduokite, kad pabėgėlis ateina į jūsų klasę ir jam reikia finansinės pagalbos. Ką galėtumėte padaryti šioje situacijoje?

Mokiniui, kuris ateina į mūsų mokyklą ir kuriam reikia finansinės paramos, galiu:

1. Pasikalbėti su mokytojais ir mokyklos administracija apie galimas finansinės pagalbos pabėgėliams programas
2. Organizuoti lėšų rinkimą mokykloje, įtraukiant mokinius ir tėvus, kad surinktumėte lėšų skubiems naujojo klasės draugo poreikiams
3. Ieškoti vietinių labdaros organizacijų, kurios padėtų pabėgėliams ir galėtų pasiūlyti finansinę ar materialinę paramą
4. Organizuoti mokyklos mugę, kad parduotume namines prekes, amatus ar kitus daiktus, o gautas pajamas paaukotume pabėgėliui
5. Padėti užpildyti paraiškas stipendijoms gauti ar kitų formų švietimo paramą, prieinamą studentams, kuriems reikia finansinių poreikių
6. Teikti emocinę ir socialinę paramą, padedant naujokui prisitaikyti prie naujos aplinkos

9 SCENARIJUS

Edyta Czerwienka
Edukacinė pamoka

„Kelyje. Migrantų vaikų iš krizės ištiktos šalies ir vaikų iš priimančiosios šalies integracija naudojant robotą „Photon“

1. Pamokos tikslinė grupė: 13 metų paaugliai

2. Pamokos tikslai

2.1. Tikslas

- Supažindinti mokinius su migracijos ir pabėgėlių problema šiuolaikiniame pasaulyje ir skatinti įvairių klasių komandų integraciją per linksimą ir bendrą veiklą, ugdyti empatiją ir komandinio darbo įgūdžius, skatinti pilietinį požiūrį pagalbos ir pagarbos migrantams kontekste.

2.2. Uždaviniai

- Išvardyti pagrindines migracijos ir pabėgėlių priežastis ir nurodyti, kokios gali būti jų pasekmės asmenims ir visuomenėms.
- Demonstruoti supratimą ir empatiją sunkumų patiriantiems pabėgėliams ir migrantams ir nustatyti būdus, kaip užkirsti kelią susiskaldymui, išankstiniam nusistatymui ir stereotipams.
- Aktyviai dalyvauti integracijos žaidime, bendradarbiaujant su kitais ieškoti sprendimų, analizuoti pateiktą situaciją ir prognozuoti atliktų veiksmų rezultatus.
- Pagerinti gebėjimus programuoti „Photon“ robotą.

3. Darbo metodai

- Vadovaujamas pokalbis
- Didaktinis žaidimas naudojant robotą – grupinis darbas
- Poveikio metodas

4. Mokymo priemonės

- „Photon“ robotai (kiekvienai grupei)
- Darbalapiai su klausimais ir užduotimis, susijusiomis su migracija
- Interaktyvioji lenta arba projektorius
- Kompiuteriai / planšetės (studentams programuoti robotą)

- Kortelės, žymekliai
- Dėžutė su „akmenimis“, simbolizuojančiais kliūtis ir galimybes, atsirandančias kelionės metu (pvz., kelionės sunkumus, problemines situacijas, galimas veiklos rūšis ir kt.).

5. Pamokos eiga

5.1. Įvadas (10 minučių)

Pasisveikinimas ir temos pristatymas:

Mokytojas pasisveikina, supažindina su tema ir pristato trumpą medžiagą (3 min.) apie migraciją, pristatydamas tai dažną reiškinių, turintį įtakos įvairiems laikmečiams, kultūroms ir šalims. Pavyzdžiui,

https://www.google.com/search?q=Migracija+film+edukacijai&sca_esv=6c93800a30487113&sxsrf=AHn8zpO5pUzz5ukjn-KmJOB7GxDND5iznQ:1739716661770&ei=NfixZ9PdLreqwPAP-sYiyqAE&start=10&sa=N&sstk=Af40H4XDgYEFQS-5cZmC-JN5Sm2LCFmSyOP4zwoOcTLdQnKrnHsdf0hp9gvV1VMulV4WvznxGgIBxLdZK0_Qy-AQ-HMC_8MPRQbb0Sg&ved=2ahUKEwiTzInNtcilAxU3FRAIHTGEDBUQ8NMDegQIBxAW&biw=1440&bih=684&dpr=2#fpstate=ive&vld=cid:38ece168,vid:hwYSXjn8mGk,st:0

Vedamas pokalbis:

Remdamiesi vaizdo įrašu ir savo žiniomis, mokiniai ant popieriaus lapelių užrašo atsakymus į klausimą: kaip manote, kokie jausmai gali lydėti žmones, kurie yra užsienio šalyje?

Atsakymų lapai prisegti prie lentos. Mokiniai įvardija emocijas ir nustato jų bendrą pobūdį (teigiamą ar neigiamą), kad galėtų geriau suprasti psichosocialinį kontekstą, kuriam atsiduria migrantai.

5.2. Pagrindinė dalis (25 minutės)

„Photon“ roboto pristatymas, jo galimybių demonstravimas (apie 5 minutes)

Mokytojas trumpai paaiškina roboto veikimą ir parodo, kaip programuoti jo funkcijas, t.y. judėjimo kelią ir garsus. Mokiniai supažindinami su programavimo kilimėliu, ant kurio juda robotas ir jo valdymo programa. Mokytojas suskirsto mokinius į grupes, stengdamasis užtikrinti, kad grupės sudėtis (kiek įmanoma ir priimtina dalyviams) būtų sudaryta iš priimančiųjų ir atvykstančių šalių mokinių. Mokytoja atkreipia dėmesį, kad dirbant grupėse svarbu ne komandoms varžytis, o grupės nariams dirbti kartu.

Integracinis žaidimas „Kelyje“ (20 minučių)

Žaidimo aprašymas: Mokytojas paaiškina žaidimo taisykles, siekiant nuvesti robotą iš pradinio taško į pažymėtą paskirties lauką. Kilimėlis pažymėtas taškais – „akmenimis“, kuriuos robotas turi aplankyti pakeliui. Kiekvienas „akmuo“ – užduotis, kurią reikia atlikti. Užduočių pavyzdžiai:

- Sugalvokite ir užsirašykite ant popieriaus lapo 2 būdus, kaip susidraugauti su žmogumi iš kitos šalies.
- Pasiūlykite 3 žaidimus, kuriuos gali žaisti žmonės, nekalbantys bendra kalba.
- Esate svečioje šalyje ir turite patekti į miesto centrą. Su kokiais sunkumais galite susidurti? Užsirašykite 2 pavyzdžius.
- Nurodykite 3 institucijas, kurios gali padėti žmonėms, atvykstantiems iš kitos šalies.

Pastaba dėl įgyvendinimo: užduočių skaičių galima padidinti priklausomai nuo kalbos ar laiko galimybių pamokos metu. Jei grupėje yra kitataučių, instrukcijos turėtų būti pateiktos abiem kalbomis arba supaprastintos, pavyzdžiui, „nupieškite 2 būdus, kaip vaikai leidžia laisvalaikį jūsų šalyje“.

Kiekviena grupė gauna robotą ir atlieka užduotis. Žaidimas baigiasi, kai robotas pasiekia „draugišką šalį“.

Mokytojo vaidmuo – teikti techninę pagalbą mokiniams, padėti susikalbėti, vengiant pernelyg didelio kišimosi į grupės darbo eigą ir užtikrinant teigiamą klasės atmosferą.

5.3. Pabaiga (10 minučių)

Refleksija:

Kiekviena grupė dalijasi savo įspūdžiais apie žaidimą – kas buvo sunku ir ką pavyko padaryti be problemų. Grupės atstovas trumpai pristato užduočių sprendimus.

Mokytojas užduoda klausimą:

- Ką galima padaryti, kad mūsų šalyje kitataučiai jaustųsi patogiai? Ką galima padaryti mūsų mokykloje, kad visi jaustumėmės gerai?

Pamokos santrauka:

Mokytojas apibendrina pamoką, pabrėždamas, kokios pilietinės nuostatos padeda kitataučiams įveikti kylančius sunkumus.

Svarbu įvertinti mokinių bendradarbiavimą darbo grupėje metu ir atkreipti dėmesį į bendro problemų sprendimo įvairiatautėje komandoje aspektus.

Baigiamosios pastabos:

Užsiėmimą planuojama įgyvendinti per akademinę valandą formuojant jaunimo požiūrį į atvykusius kitataučius. Pagrindinė mokymo programa atspindi geografijos bendrojo ugdymo programos pradinėje mokykloje, tiesiogiai susijusius su migracijos ir susijusių reiškinių klausimu, klausimus.

Išsamesnė informacija apie migraciją ir pabėgėlius, kurią galima naudoti pamokose:

<https://zpe.gov.pl/a/spoleczno-ekonomiczne-i-kulturowe-konsekwencje-migracji-na-obszarze-europy/DRdyeymUh>



6. Literatūra

- Gwiazdowska-Stańczak, S. (2022). Kaip įtraukti mokinius į mokymąsi ir sukurti gerą mokyklos klimatą: vadovas mokytojams, Diffin leidykla, Varšuva.
- Kawczynska-Butrym, Z. (2021). Vaikai migrantai – ką mes apie juos žinome? Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Sociologica, (76), 23-38. <https://doi.org/10.18778/0208-600X.76.02>, <https://globalna.ceo.org.pl/tematy/migracje/jak-uczyc-o-migracjach-w-klasie/> (žiūrėta 2025-02-13).
- Pradinių mokyklų bendrojo ugdymo programos pagrindai.

10 SCENARIJUS

Anita Janas
Dailės terapijos užsiėmimai

Kelias į save

1. Pamokos tikslinė grupė: 11-15 metų paaugliai

2. Tikslas ir uždaviniai

- Suprasti save ir įvardinti savo emocijas, ugdyti tarpasmeninio bendravimo intelektą, empatiją, jautrumą ir vaizduotę

3. Darbo metodai

- Technologijų priemonės
- Interseminiotinis vertimas
- Darbas su tekstu

4. Mokymo priemonės

- Atpalaiduojanti muzika
- Eilėraščiai
- Tekstai apie kelią
- Pjesės scenarijai (galima rasti internete)
- „Diksit“ kortelės,
- Citatos apie kelią
- Dėžutės

5. Pamokos eiga

5.1. Plastiką

1 scenarijus

Priemonės: laikraštis, žirkklės, klijai, kartonas, pieštukai

Trukmė: 90 minučių

1. Pokalbis apie pomėgius. (5 minutės)
2. Paprašykite dalyvių iš laikraščių iškirpti keletą savo pomėgių simbolių ir ant kartono nupiešti lagaminą. Lagaminas turi būti apklijuotas tokiais simboliais kaip, pavyzdžiui, šuo, riedlė, knyga ir kt. Grupės nariai komentuoja savo lagaminą (25 minutės).
3. Ant lagamino grupės nariai taip pat klijuoja iš laikraščio iškirptus asmenis apibūdinančius užrašus, tokius kaip, pavyzdžiui, maisto gaminimas, sportas, tobulėjimas. Vėliau lagaminas apklijuojamas prasmę turinčiais simboliais. Skirkite laiko pastebėti ir pasigrožėti savo lagaminu (30 minučių).
4. Grupės narių paprašoma nupiešti žmogų Lietuvoje nenurodant lyties. Tada grupės nariai žiūri į savo piešinį ir komentuoja, ar žmogus turi skėtį, lietpaltį, ar kitą šioje situacijoje reikalingą daiktą. Pratimas padeda susidoroti su stresu ir pasiruošti gyvenimo kelionei (30 minučių).

2 scenarijus

Priemonės: atpalaiduojanti muzika, dažai, teptukai, kartoninės dėžės

Trukmė: 90 minučių

1. Kelionei jau turime bagažą ir reikalingus daiktus. Dabar paprašykite grupės narių įsivaizduoti savo kelią. Smėlėtas jis ar uolėtas? Tiesus ar kreivas? Ar kelias eina per mišką, kalnus, palei pajūrį, o gal miestą? Paprašykite dalyvių užsimerkti ir klausantis muzikos įsivaizduoti savo kelią (15 minučių).
2. Paprašykite grupės narių nupiešti savo kelią ir papasakoti apie jį kitiems (30 minučių).
3. Paprašykite grupės narių ant lapo nupiešti keletą simbolių, pvz., akmenį, vandenį, medį, sieną, o ant pridėto lapo – duris, esančias šio kelio gale. Kaip atrodo namas už šių durų? Ar jame yra žmonių? Pabandykite jį nupiešti (30 minučių).
4. Grupė kalbasi apie savo kelius ir namus (15 minučių).

3 scenarijus

Priemonės: popieriaus lapai, kartonas, atpalaiduojanti muzika, pieštukai, akmenys

Trukmė: 90 minučių

1. Grįžtame prie savo daiktų, kuriuos pasiimame su savimi į kelionę. Ar galime geriau apsirūpinti, būti geriau pasiruošę? Diskusija. (5 minutės)
2. Pagal atpalaiduojančią muziką grupės nariai spalvina mandalą ir kalbasi, kas padeda eiti savo keliu. (30 minučių)

3. Emocijų piešimas ant akmenėlio (mano talismanas keliui) ir pokalbis apie emocijas (30 minučių).
4. Atsipalaidavimo pratimas su muzika (nusiraminimas, atpalaiduojančio pasakojimo skaitymas) (30 minučių).

5.2. Poezija

4 scenarijus

Priemonės: eilėraščiai, kartonas, dažai, pieštukai, žirkklės, laikraščiai, smėlis (skirtingų spalvų), klijai, akmenėliai

Trukmė: 90 minučių

1. Paprašykite mokinių perskaityti pasirinktą eilėraštį apie kelią ir pasidalinti savo mintimis, įspūdžiais. Tada paprašykite, kad jį paaiškintų. Intersemitinis vertimas – piešimas ant akmenėlio, piešimas smėliu. Kūrinys vaizduoja kelią. Vaizdų ir savo jausmų aptarimas (1 val.)
2. Dalyviai iš laikraščių iškerpa žodžius ir frazes, simbolizuojančius juos ir jų kelią, klijuoja ant kartono. Tapa poetais ir skaito savo kūrinius, dalijasi įspūdžiais (30 minučių).

5 scenarijus

Priemonės: eilėraštis, dėžutės, plastiko plaušas, spalvotas popierius, audinių popierius, smėlis, kortelės

Trukmė: 90 minučių

1. Paprašykite mokinių perskaityti pasirinktą eilėraštį apie kelią, kelionę ir pasidalinti savo mintimis.

Tada paprašykite dalyvių sukurti eilėraštį dėžutėje, tai yra, sukurti šio kūrinio dizainą. Gali naudoti dažus, įvairius daiktus, smėlį, audinių popierių, spalvotą popierių.

Gausis su keliu susijusio kūrinio iliustracija. Aptarkite kūrinį ir interpretacijas bei įspūdžius (1 val.).

2. Dalyviai pasirenka ir užrašo ant popieriaus lapo tris žodžius – spalvą, vietą, jausmą, o tada bando sukurti eilėraštį iš šių žodžių. Skaito savo eilėraščius, kalba apie juos, dalijasi savo apmąstymais (30 minučių).

6 scenarijus

Priemonės: eilėraštis, kartonas, dažai, klijai, dėžutė

Trukmė: 90 minučių

1. Paprašykite mokinių perskaityti eilėraštį apie kelionę, kelią ir pakalbėti apie kūrinį.

Kita užduotis – dažais nutapyti su kūrinium susijusias emocijas. Peržiūrėję ir aptarę jausmus, mokiniai klijuoja korteles ant dėžutės taip, kad susidarytų skaitymo kubas (1 val.).

2. Metami kauliukai ir sudedamas pasakojimas apie kelią, kelionę ir emocijas, kurios rodomos W. Szymborskos kūrinio iliustracijose (30 minučių).

7 scenarijus

Priemonės: pjesės apie vienatvę scenarijus (galima susirasti internete)

Trukmė: 90 minučių

1. Grupės nariai skaito scenarijų ar jo dalis, kalbasi apie savo įspūdžius. (30 minučių)
2. Dėmesys sutelkiamas į rodomus jausmus – viltį, meilę, draugystę ir kt. Dalyvių paprašoma pasirinkti vieną jausmą ir parodyti jį gestais, kūno judesiais ar vaidinimu. Pratimą galima atlikti šešėlių teatro pavidalu (30 minučių).
3. Paprašykite dalyvių sustoti poromis ir suvaidinti jausmus, pavyzdžiui, viltį, ilgesį, nusivylimą ir kt. (30 minučių).

8 scenarijus

Priemonės: spektaklio scenarijai (galima susirasti internete), medinis šaukštas, kojinės, adata ir siūlai, audinių atraižos, verpalai, sagos, klizai, žymekliai

Trukmė: 90 minučių

1. Pjesės scenarijaus skaitymas ir vaidinimas (30 minučių).
2. Paprašykite dalyvių sukurti savo feją – teatro lėlę – ir įsikūnyti į ją. Sugalvoti ir pavaidinti kelionės pradžioje siunčiant linkėjimus (30 minučių).
3. Kas yra laimė? Scenarijaus ištraukos skaitymas ir improvizacija (30 minučių).

9 scenarijus

Priemonės: kortelės, rašikliai

Trukmė: 90 minučių

1. Pasikalbėkite apie kelią ir kelrodžius, kelio paskirtį ir stoteles. Paprašykite grupės dalyvių, kad paruoštų savo sceną. Gali vaidinti be žodžių, perteikiant emocijas, pristatyti mono spektaklį vaikstant miške. Peržiūrėję vaidinimus pasikalbėkite apie savo emocijas ir įspūdžiu (1 val.).
2. Paprašykite dalyvių sujungti savo kelius – vienas žmogus rodo be žodžių emocijas, kitas visą laiką kalba, trečiasis vaikšto miške. Pakalbėkite apie savo vaidmenį ir bendradarbiavimą (30 minučių).

10 scenarijus

Priemonės: atpalaiduojanti muzika, pasakojimas, kartonas, pieštukai ar dažai

Trukmė: 90 minučių

1. Paprašykite dalyvių atsigulti ant žemės, užsimerkti ir pasiklausyti atpalaiduojančio pasakojimo ar muzikos (30 minučių).
2. Paprašykite, kad dalyviai nupieštų savo su istorija ar muzika susijusias emocijas (30 minučių).
3. Sukurkite savo muzikinę žinutę apie kelią su ritmu ir paprastos dainos aranžuote (30 minučių).

11 scenarijus

Priemonės: muzika

90 minučių

1. Muzika ir daina, pavyzdžiui „O Helena, aš tave pabučiuosiu“. Grupės nariai atlieka dainą kartu su vadovu, pasirinkdami atlikimo ir judesio stilių: diskoteka, opera, rokas, metalas ir kt. (30 minučių).
2. Pokalbis šokiu – paprašykite dalyvių sustoti poromis ir atlikti keletą gestų, šokio judesių pokalbio forma. Vienas asmuo padaro kokį nors judesį, o kitas į šį judesį reaguoja savaip (30 minučių).
3. Paprašykite dalyvių sušokti sceną pavadinimu „mano kelias“. Visa grupė šoka savo ritmu ir išraiška (30 minučių).

5.6. Pasakojimas

12 scenarijus

Priemonės: Ilgų šaukštų istorija (galima susirasti internete), popieriaus lapai, pieštukai, rašikliai

Trukmė: 90 minučių

1. Paprašykite dalyvių susėsti po tris nugara vienas į kitą ir pasakoti po vieną sakinį apie kelią (30 minučių).
2. Pasakų terapija. Klausytis dainos ir pateikti ją meno forma. Miuziklas, šokis, poezija – tegul dalyviai pasirenka patys (30 minučių).
3. Istorija per kubelius (kauliukus). Mesti kauliukus ir sukurti pasakojimą kelio tema (30 minučių).

13 scenarijus

1. Ant stalo guli paskleistos „Diksit“ kortelės. Dalyviai turi išsirinkti tris, kurios jiems labiausiai patinka ir asocijuojasi su keliu. Tada kiekvienas turi parašyti trumpą istoriją apie savo kelią, naudojant ištrauktų kortelių simbolius – vaizdus, objektus, svajones. Kiekvienas grupės dalyvis perskaito savo istoriją, papasakoja apie savo įspūdžius ir jausmus (1 val.).
2. Paprašykite dalyvių pasirinkti su jo / jos pomėgiu susijusią vieną kortelę. Tada paprašykite dalyvių grįžti prie savo tekstų ir suteikti herojui pomėgį. Ar jo pasakojimas pasikeitė? Ar pasikeitė jo kelias? (30 minučių)

5.7. Vizualinis menas

14 scenarijus

Priemonės: seni laikraščiai, miltai, balionai, vanduo, dubenys

1. Pasikalbėkite apie savo emocijas kelyje, kokią emociją norime pasiimti su savimi. Paprašykite dalyvių pagaminti teatro kaukę iš popieriaus masės ant baliono arba popieriaus masės skulptūrą. Kaukė ar skulptūra turėtų išreikšti emociją, kurią norime pasiimti su savimi į kelią (45 minutės).
2. Paruoškite trumpą vaidinimą naudojant šias kaukes ir skulptūras (45 minutės).

15 ir 16 scenarijai

Priemonės: plastiko masė, miltai, vanduo, aliejus, dubenys, juslinės medžiagos

Trukmė: 90 minučių

1. Sensorinė veikla – sensorinė veikla vyksta be scenarijaus, kiekvienas grupės dalyvis turi paruošti stendą iš meno masės su emocijų antraštėmis.

5.8. Fotografija

17 scenarijus

Priemonės: mobilieji telefonai

Trukmė: 90 minučių

1. Išeikite su dalyviais pasivaikščioti ir paprašykite jų padaryti po tris nuotraukas – vieną iš arti ir vieną iš toli bei nuotrauką, susijusią su jų keliu (45 minutės).
2. Peržiūrėkite nuotraukas ir pasikalbėkite apie tai, kaip tie patys objektai atrodo skirtingai iš skirtingų perspektyvų. Paprašykite mokinių parodyti savo kelio nuotraukas ir papasakoti apie jas (45 minutės).

5.9. Architektūra

18 scenarijus

Medžiagos: perdirbtos medžiagos, klijai, dėžutės

Trukmė: 90 minučių

1. Paprašykite grupės dalyvių atsinešti perdirbtų daiktų: plastikinių puodelių, butelių kamščių, popierinių dėžučių ir kt. Dalyvių paprašoma suprojektuoti ir padaryti duris sau arba savo emocijų namams (1 val.).
2. Paprašykite dalyvių nupiešti savo namą ir sukurti grafinį eilėrašį, t.y. visose įmanomose vietose užrašyti savo asociacijas su žodžiu „namas“. Pokalbis apie pastogę kelyje (30 minučių).



5.10. Grafiti

19 scenarijus

Priemonės: citatos ir ištraukos apie kelią, žymekliai, balti marškinėliai

Trukmė: 90 minučių

1. Citatų apie kelią skaitymas ir atranka (15 minučių).
2. Užrašyti citatas ant marškinėlių. Savo pasirinkto simbolio apie kelią grafiti projektavimas ir piešimas (45 minutės).
3. Darbų pristatymas, kalbėjimas apie tai, kas svarbu mūsų kelyje (15 minučių).

5.11. Stalo žaidimas

20 scenarijus

Priemonės: kartonas, žymekliai, pieštukai, spalvotas popierius, klijai, žirkklės, plastiko masė

1. Paprašykite dalyvių suprojektuoti ir padaryti stalo žaidimą, susijusį su keliu (1 val.).
2. Žaidimas kartu (30 minučių).

wsb.edu.pl/mentuwell